

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Licitatie van onroerende goederen. Bekrachtiging en beraadslaging van de familieraad. Bevoegdheid

Welke rechtbank is bevoegd tot bekrachtiging van een beraadslaging van de familieraad, die de voogd toelaat een aan de minderjarige toebehorend onroerend goed te verkopen?

I.

De niet-ontvoogde minderjarige heeft zijn woonplaats bij zijn vader en moeder of voogd (artikel 108 B. W.).

Bij het openvallen der voogdij moet de familieraad bijeengeroepen worden door de Vrederechter van het domicilie van de minderjarige (artikel 406 B. W.).

Het Hof van Verbreking (arrest van 7 Mei 1883, Pas. 1883, I, 218) heeft de zaak definitief beslecht door te vonnissen dat de Vrederechter, bevoegd om de familieraad bijeen te roepen, deze is van het domicilie van de minderjarige op het ogenblik dat de voogdij openvalt door het overlijden van de eerst-overlijdende vader of moeder, en dat deze Vrederechter bevoegd blijft tot het geven van zijn advies of van een machtiging met het oog op het stellen van rechtshandelingen, voortvloeiende uit de uitoefening van de voogdij, en dit in elke latere bijeengeroepen familieraad, zelfs indien de minderjarige sedertdien zijn domicilie zou gewijzigd hebben.

De voogd mag geen onroerende goederen vervreemden zonder daartoe door een familieraad gemachtigd te zijn (artikel 457 B. W.).

Artikel 458 B. W. verklaart dat de beraadslagingen op dit stuk slechts uitvoerbaar worden nadat de voogd er de bekrachtiging van gevraagd en verkregen heeft voor de rechtbank van eerste aanleg.

Artikel 885 van het wetboek van burgerlijke procedure beslist dat « in alle gevallen, waar het gaat over een beraadslaging die aan de bekrachtiging onderworpen is, wordt een uitgifte van de beraadslaging ingediend aan de Voorzitter, die, bij bevelschrift onderaan de voet van deze beraadslaging de mededeling aan het openbaar ministerie beveelt en een rechter gelast om op een bepaalde dag daarover verslag te doen (cfr. Pand. B. V°, Homologation, n° 49 en vgl., 59 en vgl.).

Artikel 886 Wetb. Burg. Proc. bepaalt eveneens dat de (keizerlijke) procureur zijn besluiten onderaan op dit bevelschrift geeft; de minuut van het vonnis van

bekrachtiging wordt achter deze besluiten op hetzelfde blad vastgelegd (cfr. Pand. B., V°, Homologation, n° 69 en vgl.; Circ. 11-14 Augustus 1830).

De wet van 12 Juni 1816 (artikel 2) « Over de onroerende goederen die geheel of gedeeltelijk aan minderjarigen toebehoren », bepaalt het volgende : « De voogden... zullen gehouden zijn de autorisatie tot de publieke verkoop te vragen aan de familieraad, samengesteld zoals bij de wetten is bepaald (par. 1).

De autorisatie, door de familieraad verleend zijnde, zal dezelfde bij rekwest *ter homologatie* of bevestiging moeten worden ingediend aan de rechtbank van eerste aanleg, welke daarop, na verhoor van de officier des Konings zal beslissen; in geval de homologatie wordt verleend, zal de rechtbank tevens een notaris benoemen, voor wie de publieke verkoop zal worden gehouden » (par. 2).

Artikel 137 van de wet van 18 Juni 1869 op de rechterlijke inrichting bepaalt :

De rechter heeft geen macht dan binnen het rechtsgebied dat hem door de wet aangewezen is, behoudens de gevallen, waarin de wet er anders over beschikt heeft (cfr. eveneens wet van 31 December 1928, artikel 1).

De rechtbanken van eerste aanleg hebben recht van toezicht over de vredegerichten van hun arrondissement (artikel 147).

Het openbaar ministerie oefent zijn ambt uit bij de rechtbanken, in het hem door de wet aangewezen rechtsgebied, behoudens de gevallen waarin de wet er anders over beschikt heeft (artikel 150 zelfde wet).

II.

Uit deze verscheidene wettelijke beschikkingen blijkt, naar alle waarschijnlijkheid, het volgende :

- 1) De voogd kan de aan de minderjarige toebehorende onroerende goederen niet verkopen, zonder toestemming van de familieraad.
- 2) Daar de voogdij open gevallen is te « X » — waar de vader overleed en waar de minderjarigen hun domicilie hadden op het ogenblik van het openvallen der voogdij — is het de Vrederechter van het kanton « X », die de enig-bevoegde is om deze familieraad voor te zitten.

- 3) De bekrachtiging van de beraadslaging door deze familieraad genomen moet onderworpen worden aan de rechtbank van eerste aanleg (zetelende te), in wier rechtsgebied het kanton « X » gelegen is.

Inderdaad, de bekrachtiging is niets anders dan een goedkeuring door de rechtbank van wat de familieraad besliste. Het is een daad van bewaking, voorgeschreven door de wet om het belang der onbekwamen te beschermen en het goede beheer van hun persoon en goederen te verzekeren (Pand. B., V^e, Homologation, n° 402).

Weilnu, de Vrederechter van « X » is onder controle van de rechtbank van eerste aanleg, zetelende te, en van de Procureur des Konings bij deze rechtbank en geen andere rechtbank, noch ander openbaar ministerie hebben jurisdictie over hem.

Dit bleek de wetgever zo natuurlijk dat hij nooit nauwkeuriger omschrijft dan door « de » rechtbank, « de » voorzitter, « de » (kijzerlijke) procureur, juist omdat op grond van de essentiële principes der rechterlijke inrichting de controle over de beslissingen, getroffen door de Vrederechter, of onder zijn voorzitterschap, natuurlijkerwijze en uitsluitelijk toekomt aan de rechtbank, de Voorzitter en de Procureur des Konings van zijn arrondissement.

Laten wij daarbij opmerken dat de rechtbank die bevoegd is te bekrachtigen, niet alleen de verkoopvoorwaarden dient te verifiëren, maar ook of de familieraad regelmatig werd gehouden, en of de redenen van absolute noodzakelijkheid of klaarblijkelijk voordeel, waarop de familieraad zich steunde om aan de voogd toestemming te verlenen, ook in werkelijkheid aanwezig zijn en beantwoorden aan de voorwaarden gesteld door de wet. Weilnu, het onderzoek dezer vragen behoort ongetwijfeld aan de Procureur des Konings en aan de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de voogdij openviel.

Laten wij daarbij de aandacht vestigen op het feit dat de Vrederechter zich kan verzetten tegen de beraadslaging, zoals een lid van de familieraad of het openbaar ministerie dit kunnen. Voor de rechtbank kan hij dan dagvaarden om te zien beslissen op het verzet. Welk zal dan de rechtbank van eerste aanleg zijn die bevoegd is, tenzij deze van het arrondissement?

En welk ander openbaar ministerie zou bevoegd zijn tenzij dit bij dezelfde rechtbank tot wier speciale bevoegdheid de controle over de voogdij in het arrondissement behoort?

Deze argumenten staan voornamelijk in verband met de wetten op de rechterlijke inrichting.

Indien wij nu de fundamentele principes beschouwen op het stuk van de bevoegdheid, blijkt de oplossing dezelfde.

Aldus kent het Hof van Verbreking in zijn arrest van 7 Mei 1883 (Pas. 1883, I, 218) bevoegdheid toe aan de Vrederechter van de woonplaats van de minderjarige op het ogenblik van het openvallen van de voogdij. Dit gebeurt op grond van het feit dat deze wettelijke beschikkingen alleen het algemeen principe toepassen, krachtens hetwelke over de belangen der burgers dient beraadslaagd te worden voor de jurisdictie van hun domicilie.

Timmermans is van een tegenovergestelde mening, zich hierbij steunend op de regel dat in verband met erfenissen de bevoegde rechtbank deze is van het gebied, waar de erfenis is opgevallen (La loi du 12 juin 1816, D. I, blz. 166, n° 8).

Weilnu, de kwestie van de erfopvolging is hier belangrijk; in de beraadslaging van de familieraad komt het er alleen op aan te weten of er al dan niet noodzakelijkheid bestaat of voordeel te verkopen. Men

kan zelfs staande houden dat deze beraadslaging geen verband heeft met de zaak waarover beraadslaagd wordt en die nadien het voorwerp zal uitmaken van de controle van de rechtbank.

Ten andere, men heeft opgeworpen dat de te verkopen goederen aan de minderjarige kunnen toegevallen zijn door schenking, aankoop, en om dan zijn opinie te kunnen staande houden heeft Timmermans moeten antwoorden, dat in dit geval de ligging van het goed de bevoegdheid bepaalt, omdat op het stuk van zakelijke rechten artikel 58 van het Wetboek van Burgerlijke Procedure bevoegdheid toekent aan de rechtbank van het gebied, waar het *betwiste* goed gelegen is. Weilnu, in casu gaat het niet over een betwisting.

Het gerecht wil eenvormigheid en de oplossing die ten andere in de wet bevat is, beantwoordt hieraan volledig.

Het is dus de rechtbank van de plaats waar de voogdij opgevallen is.

Timmermans motiveert zijn oplossing op grond van de wet van 12 Juni 1816 (op. cit.), maar als men de paragrafen 1 en 2 van het artikel 1 (2) leest, vindt men er de algemene termen in terug van het Burgerlijk Wetboek en dit van Burgerlijke Procedure: de machtiging, verleend door de familieraad, moet ter bekrachtiging aan de rechtbank van eerste aanleg voorgelegd, die erover zal beslissen.

Aan welke rechtbank? De wet zegt het niet. Juist omdat het evident is dat het alleen de rechtbank is, die een controlerecht heeft over de beraadslagingen in verband met de voogdijen, nl. de rechtbank van het arrondissement, waarin de familieraad zetelt.

Wel zegt paragraaf 4 van het artikel 1 (2) dat de verkoop zal doorgaan... voor de Vrederechter van het kanton, waar de erfenis openviel, maar dit is een beschikking in verband met de vormen van de *vervreemding van onroerende goederen* (De Page, Traité élém. de droit civil belge, D. II, 2e uitg., blz. 191), die niet kan aangezien worden als afbreuk doende aan het Burgerlijk Wetboek, voor wat betreft de machtiging door de familieraad en de bekrachtiging door de rechtbank (Beltjens, Encyclopédie de droit civil belge, art. 460, n° 20).

Indien de wetgever hierop had willen uitzondering maken, zou hij een dergelijke beschikking opgenomen hebben in de paragrafen 1 en 2, die de kern van de zaak aanraken. Weilnu, hij herneemt de termen van het Burgerlijk Wetboek.

In de jurisprudentie vindt men weinig of geen beslissingen op dit stuk. Moet men hieruit besluiten dat iedereen akkoord gaat omtrent de interpretatie die eraan moet gegeven worden?

Kunnen wij in deze omstandigheden dan ook niet besluiten (Pand. B., V^e, Homologation, n°s 82 en 83) dat de rechtbank bevoegd om een beraadslaging van de familieraad met het oog op het machtigen van de voogd tot verkoop of ruil van de aan zijn pupil toebehorende onroerende goederen te bekrachtigen, deze is van de zetel van de voogdij en niet deze van de ligging der goederen?

Het is evenwel duidelijk dat deze oplossing niet langer verdedigbaar is wanneer het niet meer de voogd is die het initiatief neemt de vervreemding voor te stellen, maar een meerderjarige onderverdeelde mede-eigenaar die zich met minderjarigen in overdeeldheid bevindt. Hier is het klaarblijkelijk de rechtbank van het gebied, waar de erfenis is opgevallen die de enig-bevoegde is. Het is daarbij ook zo, dat in casu de Vrederechter alleen tussenkomt nadat door de rechtbank van eerste aanleg een vonnis geveld werd.

GUY VAN DEN BERGHE.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 12 December 1952.

Eerste Voorzitter : M. Louveaux.

Raadshere-Verslaggever : M. Giroul.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Burgerlijke Rechtsvordering. — Wraking van getuigen.
— Betekenis van het woord « getuigschriften » in artikel 283, lid 2, Rv.

De in het tweede lid van art. 283 Rv. bedoelde getuigschriften zijn zodanige, die niet verstrekt zijn krachtens wettelijke verplichting of ingevolge het beroep van de verstrekker, noch krachtens rechterlijk bevel, en van aard zijn de verstrekker te doen beschouwen als hebbende zijn woord verpand vooraleer hij opgeroepen werd in rechte te getuigen.

Alsembach t/ Moens.

Gelet op het bestreden arrest, dd. 5 September 1951 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het enig middel : schending van de artikelen 270, 271, 283, 291 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en 97 van de Grondwet doordat het bestreden arrest als niet gegrond heeft afgewezen de wraking van een der in de loop van de rechtstreekse enquête verhoorde getuigen, welke door aanlegger werd opgeworpen, en zich naderhand beroepen heeft op de verklaring van bedoelde getuige om de door verweerster ter staving van haar eis tot scheiding van tafel en bed ingeroepen grieven te beoordelen, ofschoon het erkent dat bedoelde getuige aan verweerster een brief had gericht, waarin zij haar sommige der feiten in herinnering bracht, waarvan het aan verweerster vervolgens werd toegestaan het bewijs te leveren; doordat het arrest om aan bewuste brief het karakter te ontzeggen van een « getuigschrift » in de zin van voormeld artikel 283 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering uitsluitend steunt hierop, dat het getuigschrift, gegeven door een getuige omtrent de met het geding in betrekking staande feiten, slechts een oorzaak van wraking uitmaakt wanneer het is afggegeven « om de aanspraken van een partij te begunstigen », en dat in onderhavig geval niets zou bewijzen dat bedoelde brief aan verweerster zou zijn gericht « met het oog op het geding, hetwelk toentertijd niet eens aan aanvang had genomen », en om verweerster in haar aanstaand geding te begunstigen.

Zuifks terwijl voormeld artikel 283 generlei onderscheid maakt naar gelang het daarin bedoelde getuigschrift al dan niet uit inschikkelijkheid is verstrekt en ten einde de aanspraken te begunstigen van de partij, aan wie het werd verstrekt, doch integendeel op algemene en volstrekte wijze verdenking doet rusten op eenieder die getuigschriften omtrent de feiten der zaak zal verstrekt hebben, daardoor alleen dat hij, die zich kan beschouwen als in zekere mate gebonden door zijn schriftelijke verklaring, gevaar loopt in zijn latere mondelinge verklaring de waarheid te kort te doen om te vermijden met zich zelf in tegenspraak te komen;

Overwegende dat de in het tweede lid van artikel 283 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering bedoelde getuigschriften attesten zijn, welke buiten de vervulling van een verplichting, voortvloeiend uit

de wet of uit het door de verstrekker uitgeoefende beroep of buiten de nakoming van een rechterlijk bevel, afgegeven zijn aan een partij en van zodanige aard zijn, dat de verstrekker daardoor, vooraleer hij verzocht werd in rechte zijn getuigenis af te leggen, geacht moet worden zijn woord te hebben verpand;

Overwegende dat het arrest er zich niet bij beperkt vast te stellen, gelijk in het middel wordt beweerd, dat de brief van de getuige Ory niet aan verweerster is gericht om de aanspraken van een partij te begunstigen of zelfs met het oog op het geding; dat het er bovendien op wijst dat in deze brief, waarin van talrijke buiten het geding staande feiten melding is gemaakt, het in herinnering brengen van feiten, die later door verweerster werden ingeroepen « vanwege deze gewezen dienstmeid slechts blijkt te zijn ingevoegd ter uitlegging van de redenen, waarom zij niet meer in aanleggers dienst was gebleven nadat de echtellieden het gemeenschappelijke leven hadden opgegeven »;

Overwegende dat het arrest uit deze beschouwingen wettelijk heeft kunnen afleiden, dat bewuste brief niet het karakter heeft van een getuigschrift in de zin van artikel 283, 2e lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, dit wil zeggen van een attest van zodanige aard dat daardoor de getuige Ory zijn woord zou hebben verpand;

Dat het middel naar recht faalt;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten en tot de vergoeding van 150 frank jegens verweerster.

Voormelde kosten begroot jegens de eisende partij op 2.874,— frank en jegens de verwerende partij op 438,— frank.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 12 November 1952.

Voorzitter : M. Vranckx.

Raadsheren : MM. Mast en Buch.

Advocaat : Mr. K. Van Baarle.

Rijkspersoneel. — Epuratie. — Vervallenverklaring van rechten. — Dienvolgens ontslag van ambtenaar. — Opheffing van de vervallenverklaring bij rechterlijke uitspraak. — K.B. van 6 Maart 1951. — Slechts bij opheffing van de vervallenverklaring « ab initio », kan de tuchtstraf ingetrokken worden.

Ingevolge het K.B. van 6 Maart 1951 mogen ex-ambtenaren die bij rechterlijke uitspraak de opheffing hebben verkregen van de vervallenverklaring krachtens het Wetsbesluit van 19 September 1945, betreffende de epuratie in zake burgertrouw, van de daarin opgesomde rechten, o.m. van het recht om openbare functies te vervullen, beroep instellen tegen de beslissing, waarbij hun een tuchtstraf is opgelegd, o.m. tegen een hun ambtshalve verleend ontslag. Alleen de intrekking « ab initio » van de vervallenverklaring kan de administratieve overheid echter machtigen om aan het beroep tegen het verleende ontslag een gunstig gevolg te geven.

Schollen t/ Belgische Staat (Minister van Landsverdediging).

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van de beslissing bij brief d.d. 10 Juli 1951, waarbij de Minister van Landsverdediging aan verzoeker liet weten, dat hij de voorwaarden niet vervulde om de voordelen te genieten van het Koninklijk Besluit van 6 Maart 1951, betreffende de tuchtstraffen en het ontslag van ambtswege, tegen de leden van het Rijkspersoneel uitgesproken wegens hun gedragingen tijdens de vijandelijke bezetting;

Overwegende dat verzoeker, topograaf aan het Militair Cartographisch Instituut, wegens zijn houding tijdens de bezetting bij besluit d.d. 1 Maart 1946 door de Minister van Landsverdediging ambtshalve uit zijn functies werd ontslagen; dat hij ten gevolge van dit ministerieel besluit bij toepassing van het eerste lid van artikel 1 van het Wetsbesluit van 19 September 1945, betreffende de epuratie inzake burgertrouw, van rechtswege en levenslang vervallen werd verklaard van de bij deze bepaling bedoelde rechten en o.m. van het recht openbare functies te vervullen; dat verzoeker op grond van artikel 15 van de wet van 14 Juni 1948 bij de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen een verzoek indiende tot opheffing van deze vervallenverklaring; dat deze rechtbank bij in kracht van gewijsde gegaan vonnis d.d. 27 April 1949 de vervallenverklaring beperkte tot de duur van vier jaar, ingang nemend op 1 Maart 1946; dat verzoeker op 21 April 1951 op grond van het Koninklijk Besluit van 6 Maart 1951 tegen het ministerieel besluit d.d. 1 Maart 1946 beroep instelde; dat de Minister van Landsverdediging op 10 Juli 1951 bij de bestreden beslissing dit beroep afwees om reden dat het vonnis d.d. 27 April 1949 verzoeker gedurende vier jaar van zijn burgerlijke en politieke rechten had beroofd en hij niet in zijn burgerlijke en politieke rechten werd hersteld van af de datum, waarop de ontzetting een aanvang had genomen;

Overwegende dat verzoeker aanvoert dat hij wel degelijk de opheffing van de tegen hem uitgesproken vervallenverklaring heeft bekomen en hij derhalve gerechtigd was het bij artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 6 Maart 1951 bedoeld beroep in te stellen; dat verzoeker bovendien aanvoert dat de tegenpartij de substantiële vormen, bedoeld bij de artikelen 6, 7 en 9 van het Koninklijk Besluit van 6 Maart 1951 geschonken heeft doordat de bestreden beslissing niet met redenen omkleed is en doordat de tegenpartij noch het advies van de herzieningscommissie heeft ingewonnen, noch verzoeker gehoord heeft;

Overwegende dat artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 6 Maart 1951 voor de leden van het Rijkspersoneel een beroep openstelt, wanneer zij de opheffing hebben bekomen van de tegen hem uitgesproken vervallen verklaringen; dat ingevolge het vonnis d.d. 27 April 1949 van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen verzoeker van 1 Maart 1946, datum van het ontslag uit zijn functies, tot 1 Maart 1950 vervallen verklaard werd van het recht een openbaar ambt uit te oefenen; dat verzoeker aldus ingevolge een rechterlijke beslissing de titel op het behoud van zijn ambt heeft verloren; dat enkel de intrekking ab initio van de vervallenverklaring hem deze titel zou terugschenken en de administratieve overheid er toe zou machtigen aan het beroep tegen het uitgesproken ontslag een gunstig gevolg te geven; dat derhalve niet blijkt dat de tegenpartij bij de bestreden beslissing haar machten heeft overschreden;

Overwegende dat het middel als zou de bestreden beslissing niet gemotiveerd zijn niet opgaat; dat de

tegenpartij inderdaad bij de bestreden beslissing aan verzoeker de redenen uiteenzette waarom hij de herziening der opgelopen tuchtstraf niet kon bekomen;

Overwegende, wat de andere middelen betreft, dat, daar het Koninklijk Besluit d.d. 6 Maart 1951 terzake niet toepasselijk is, verzoeker niet gerechtigd is de niet-naleving in te roepen van de vormen, bedoeld bij de artikelen 7 en 9 van dit Koninklijk Besluit,

Besluit :

Artikel 1. — Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 300 fr., wegens kosten valt ten laste van verzoeker.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 11 Maart 1953.

Voorzitter : M. de Cock.

Raadsheren : M.M. J. Rutsaert en Hallemans.

Advocaat-Generaal : M. van den Eynde de Rivieren.

Advocaten : Mrs Van Gerven en Schuermans.

Onteigening. — **Onteigend goed nog een zekere tijd in het bezit gelaten van de onteigende partij.** — **Bepaling van de verschuldigde interesten.** — **In aanmerking komt de waarde van het onteigende goed op de dag van de eigendomsoverdracht.** — **Vergoeding van kosten van verhuizing.** — **Vergoeding voor vervroegde inbezitneming.** — **Kosten van verdediging worden niet vergoed.** — **Vergoeding wegens wettelijke muntdevaluaties.**

In beginsel heeft de onteigende partij recht op verwijntresten van de datum af, waarop zij recht heeft op volledige schadeloosstelling tot op de dag, waarop de volledige vergoeding uitbetaald wordt. Indien echter de onteigenende partij heeft gedoogd dat de onteigende partij in het bezit is gebleven van een gedeelte van het onteigende goed, heeft zulks vermindering ten gevolge van de door de onteigening door de onteigende geleden schade en van de aan deze veroorzaakte schade door de ontoereikendheid van de door de onteigenende partij geconsigneerde som. Met dit feit moet rekening gehouden worden bij het bepalen van de aan de onteigende verschuldigde interesten wegens te late uitvoering door de onteigenende partij van haar vergoedingsverplichting, daar de toegekende schadevergoeding het bedrag niet mag overschrijden van de in werkelijkheid door de onteigende geleden schade.

Niet de waarde van de onteigende goederen op het ogenblik van de consignatie van de gelden door de onteigenende partij moet in aanmerking genomen worden, doch de waarde van de goederen op het ogenblik van de overdracht van de eigendom, d.i. op de dag van het vonnis, waarbij wordt verklaard dat aan de wettelijke formaliteiten is voldaan.

Naast de kosten van de wederbelegging moeten ook de kosten van verhuizing worden vergoed.

Voor vervroegde inbezitneming door de onteigenende partij is vergoeding verschuldigd; deze vergoeding moet een verlies aan opbrengst compenseren.

De kosten van verdediging staan niet in oorzakelijk verband met de onteigening en doen dus geen recht op vergoeding ontstaan.

Met een waardevermeerdering na de overdracht van eigendom (dag van het vonnis, waarbij verklaard

wordt dat aan de wettelijke formaliteiten is voldaan) behoeft slechts rekening te worden gehouden voor zover die waardevermeerdering verband houdt met wettelijke muntdevaluaties.

Stad Turnhout t/ Van Herck.

Gezien het hoger beroep en het tegenberoep ingesteld tegen het vonnis van 7 Mei 1952 der Rechtbank van eerste aanleg te Turnhout;

Overwegende dat beide beroepen ontvankelijk zijn;

Overwegende dat het geding de bepaling betreft van de aan beroepene toe te kennen onteigeningsvergoedingen;

1° Wat de buitenbezitstelling en de interessen betreft :

Overwegende dat beroepster aanvoert dat beroepene in het goed is blijven wonen en er over heeft kunnen beschikken, tot in 1950, althans wat de twee derden ervan betreft, en dat daarvoor dienvolgens geen interessen verschuldigd zijn, en dat immers in werkelijkheid beroepene wegens dit genot en gebruik vergoedingen aan beroepster verschuldigd is, die billijk op 4.000 frank per jaar kunnen geschat worden;

Overwegende dat beroepene hiertegen aanvoert dat, indien hij sedert de in de consignatiekas gedane storting of althans sedert 11 Juni 1943, datum van het ter zijner kennis brengen van deze consignatie, in het bezit gebleven is van een deel van zijn eigendom, zulks geschied is zonder recht noch titel en de eis van beroepster ten deze onder de bevoegdheid valt van de heer Vrederechter en geen verband houdt met de onteigening zelf;

Overwegende dat, zo in principe de onteigende aanspraak kan maken op verwijlinteressen vanaf de datum, waarop hij recht heeft op volledige schadeloosstelling tot op de dag, waarop de volledige vergoeding uitbetaald wordt, nochtans in het ten processe bedoelde geval moet rekening gehouden worden met het feit, dat het gedogen door de Stad van het in bezit houden door beroepene van een deel van zijn eigendom in werkelijkheid ten gevolge heeft gehad de schade te verminderen, door beroepene geleden ten gevolge van de onteigening, en dat het de schade heeft vermindert, aan beroepene veroorzaakt door de ontoereikendheid, die verder wordt aangewezen, van de door de Stad geconsigneerde som; dat er dus met dit feit moet rekening gehouden worden bij het bepalen van de intresten aan beroepene verschuldigd ten gevolge van de te late uitvoering door de Stad van haar vergoedingsverplichting, daar de toegekende sommen in rechte en naar billijkheid het bedrag niet mogen te boven gaan van de werkelijk door de onteigende geleden schade; dat hiernavermelde onderzoeksmaatregel desbetreffend geboden is;

2° Wat de veilwaarde van de goederen betreft en de schatting van de vergoedingen :

Overwegende dat beroepster de veilwaarde en de schattingen van het verslag Juchem verkiest boven die in het verslag Snoeckx, Dierckx en Mijs, doch zonder hiervan buiten algemene en onnauwkeurige beschouwingen een preciese reden te geven;

Overwegende dat de hierboven vermelde en ter zake aangestelde deskundigen van het verslag Juchem kennis hebben gekregen en er ten andere gegevens van bespreken; dat zij tot een zeer omstandig onderzoek zijn overgegaan en talrijke vergelijkingspunten en

gegevens onderzoeken; dat ter zake niet aangetoond wordt op welke bepaalde punten en om welke bepaalde redenen hun redenering en schatting onjuist zouden zijn; dat het onderzoek van de zaak er toe leidt het schatting van de veilwaarde van de goederen aan te nemen; dat bij het berekenen van de nieuwbouwwaarde van het gebouw in 1939 op 133.380 frank de deskundigen uitdrukkelijk verklaren er mee rekening te houden « dat alle luxe-materiaal is uitgesloten en niet de nodige zorg eraan besteed werd als voor een ander gebouw » en dat zij verder van de nieuwbouw-waarde aftrekken wat hier geboden blijkt door het « jarenlang gebruik » en « een zekere slijtage » (zie deskundig verslag blz. 12 en 13); dat in deze voorwaarden niet aan te nemen valt, dat hun schatting van het huis overdreven is;

Overwegende dat het nochtans onjuist is met het bestreden vonnis te beweren dat principieel de waarde van de onteigende goederen op 11 Juni 1943, zijnde op het ogenblik van het ter kennis brengen van de consignatie van de gelden door de Stad, in aanmerking moet genomen worden; dat wel integendeel het de waarde van de goederen is op het ogenblik van de overdracht van eigendom, zijnde op 4 Maart 1942, datum van het vonnis, dat de formaliteiten vervuld verklaart; dat het ten andere de waarde is op deze laatste datum, die door de deskundigen in hun eerste verslag werd nagegaan; dat alleen dan de vraag open blijft, die hierna zal worden onderzocht, van een aanpassing van de vergoedingen naar aanleiding van de vermindering van de koopkracht van de frank op de betrokken gebieden, ten gevolge van de wettelijke muntmaatregelen;

3° Wat de verhuisvergoeding betreft :

Overwegende dat beroepster ten onrechte de vergoeding voor verhuizing met de vergoeding voor wederbellegging verwart; dat de vergoeding voor wederbellegging de kosten dekt, aan het opmaken verbonden van de koopakte van een nieuw goed ter vervanging van het eerste (zie Répertoire Pratique, V° Expropriation, n° 863); dat deze vergoeding de toekenning niet uitsluit van een vergoeding voor verhuizingskosten (zie op. cit., n° 911; Traité de l'Expropriation door Dronsart, 2de uitgave door Belva, blz. 428, n° 880); dat de schatting van de eerste rechter dienaangaande billijk voorkomt;

4° Wat de vergoeding voor vervroegde inbezitneming betreft :

Overwegende dat de toekenning van deze vergoeding gerechtvaardigd is; dat in strijd met de beweringen van beroepene, het onderzoek van de zaak er toe leidt de schatting van deze vergoeding, door de deskundigen vooropgezet, als billijk te beschouwen en als overeenstemmend met de op dit gebied werkelijk geleden schade; dat beroepster, haarzijds er ten onrechte de principiële toekenning van bestrijdt; dat deze vergoeding de geldelijke schade vertegenwoordigt, door beroepene geleden door de vervroegde inbezitneming van zijn goed door de Stad in de mate, waarin deze plaats had gehad; dat deze vergoeding geen dubbel gebruik uitmaakt met de uit het perceel getrokken opbrengsten, doch juist integendeel een verlies aan opbrengst moet compenseren;

5° Wat de verdedigingskosten betreft :

Overwegende dat deze kosten niet in oorzakelijk verband staan met de onteigening en geen recht op vergoeding doen ontstaan (Zie Rép. Prat. Droit Belge,

V° Expropriation n° 368; Luik, 16 Januari 1911, II, 178);

6° *Wat de aanpassing van de vergoedingen betreft met betrekking tot de muntontwaarding:*

Overwegende dat de waarde van de onteigende goederen, waarop beroepene recht heeft, de waarde is op het ogenblik van de overdracht van eigendom, zijnde op 4 Maart 1942, datum van het vonnis, dat de wettelijke vormen vervuld verklaart; dat op grond van deze waarde volgende vergoedingen aan beroepene toekomen op grond van de perceelsgewijze verkoopprijzen, door de deskundigen vastgelegd, die het volgens het onderzoek van de zaak billijk voorkomt te aanvaarden (zie blz. 19 deskundig verslag Snoeckx, Dierckx en Mijs):

grond	Fr. 337.864,—
huis	Fr. 112.040,—
+ 18 % ,	Fr. 20.167,—
fruitbomen en haag	Fr. 1.942,50
Servitude 74 m ² aan 33,32 Fr	Fr. 2.465,50
Schade vervroegd gebruik	Fr. 15.000,—
vergoeding voor verhuizing	Fr. 2.500,—
	Fr. 491.979,—

dat nochtans van dit bedrag de som moet afgetrokken worden van 339.400 frank, zijnde het bedrag van de reeds uitgekeerde of in de consignatiekas gestorte gelden, zodat overblijft een bedrag van (491,979 — 339,400 =) 152.579 Frank;

Overwegende dat de aangestelde deskundigen in een bijkomend schrijven van 17 November 1950 aanstippen, dat de verhoging van de prijzen van 1943 ten opzichte van die van 1942 een coëfficiënt vertegenwoordigt van 50 %, dit wil zeggen dat het coëfficiënt van 1942 is: 2 maal ten opzichte van 1930 en het coëfficiënt van 1943: 3 maal ten opzichte van 1939;

Overwegende dat zij op grond van deze beschouwing een evenredige verhoging van 50 % voorzien op zekere van de hoger vermelde posten van hun verslag, de waarde van 4 Maart 1942 bepallende; dat de eerste rechter op deze zienswijze is ingegaan, die wettelijk niet kan verantwoord worden op de wijze door de eerste rechter aangenomen, gezien tussen 1942 en 1943 geen wettelijke muntdevaluatie is ingetreden; dat te dien aanzien het vonnis a quo dient gewijzigd te worden;

Overwegende dat de deskundigen in hun aanvullende nota van 17 November 1950 « een stijging van 8 % aanstippen ten opzichte van de prijs 1943 »; dat hun nota te dien aanzien niet duidelijk is opgemaakt, daar zij niet duidelijk aanwijst, welke juiste verhoging het gevolg is van de wettelijke muntdevaluaties sedert 4 Maart 1942, nl. de wettelijke muntmaatregelen van 1944 en 1949; dat ook niet duidelijk gesteld wordt of de door hen bedoelde stijging van 8 % « ten opzichte van de prijzen van 1943 » geen hoger coëfficiënt dan 8 % vertegenwoordigt ten opzichte van de prijzen van 1942 »;

Overwegende dat dienvolgens de hieronder vermeldde aanvullende onderzoeksmaatregel geboden is;

Om deze redenen:

Het Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan;

Gehoord ter openbare zitting de Heer Advocaat-

generaal van den Eynde de Rivieren in zijn gedeeltelijk eensluidend advies,

Rechtdoende op tegenspraak,

Ontvangt het ingestelde hoger beroep en tegenberoep, er over uitspraak doende, doet het bestreden vonnis te niet in zoverre het beroepster (Stad Turnhout) veroordeeld heeft om aan beroepene te betalen de som van 383.070,10 frank, verhoogd met de gerechtelijke intresten vanaf 11 Juni 1943;

Wijzigende:

Veroordeelt beroepster (Stad Turnhout) om aan beroepene te betalen de som van 152.579 frank), en vooralter over het overige uitspraak te doen, gelast de reeds in de zaak aangestelde deskundigen Snoeckx Jan, Dierckx Alfons en Mijs Georges, in een aanvullend verslag, dat in de wettelijke vormen, zijnde met naleving van de artikelen 302 en volgende van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, gewijzigd bij Koninklijk Besluit N° 300 van 30 Maart 1936, ter griffie van het Hof zal worden neergelegd, te bepalen:

1° Of de sedert 4 Maart 1942 ontstane wettelijke muntdevaluaties (namelijk de besluiten N° 5 en 6 van 1 Mei 1944 en de muntmaatregelen van 21 September 1949) tot gevolg hebben gehad de koopkracht van de frank te verminderen op de hoger aangehaalde domeinen, die hierboven aanleiding geven tot de berekening van een totale vergoeding van 491.979 fr., en waarvoor door beroepene aanpassing wegens devaluatie wordt gevraagd, ofwel op enkele onder hen; in bevestigend geval de berekening te doen van het aanvullende bedrag, dat uit dien hoofde buiten voormeld bedrag van 491.979 frank dient te worden toegekend;

2° De uitgestrektheid en de aard te bepalen van de goederen, waarvan beroepene het bezit of het genot in feite heeft behouden sedert de datum van het ter zijner kennis brengen van de consignatie der vergoedingen, zijnde 11 Juni 1943, en de termijn, gedurende dewelke dit bezit of genot van de goederen of een deel ervan heeft voortbestaan, de totale som te bepalen, welke dit bezit en genot vertegenwoordigen; desbetreffend na te gaan of een berekening op grond van 4.000 frank per jaar, zoals door beroepster beweerd, billijk voorkomt, zulks rekening houdend met de omstandigheden van de zaak, het precair karakter van het bezit of genot, en de toestand, waarin de goederen of gronden zich bevonden,

dit alles na de stukken te hebben ingezien, partijen te hebben gehoord, alle nuttige inlichtingen te hebben ingewonnen; gelast hen tevens de vragen, die partijen zullen stellen en die ter zake dienend en nuttig zouden blijken, te beantwoorden.

Om daarna door partijen besloten te worden, zoals zal behoren.

Houdt de beslissing omtrent de kosten aan.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

“Rechtskundig Weekblad”

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 9 Juli 1952.

Voorzitter : M. Verougstraete.

Raadsheren : M.M. Van Malleghem en De Vreese.

O. M. : M. Matthys, subst. Procureur-Generaal.

Advocaten : Mrs Van de Walle (Antwerpen), De Bie en De Grave.

Vennootschapsrecht. — Krachtens statuten pandrecht van samenwerkende vennootschap op haar aandelen op naam. — Werkelijke inpandgeving, geen blote pandbelofte. — Artikel 43 van de wetten op de vennootschappen van koophandel geldt niet voor samenwerkende vennootschappen, waarvoor artikel 142 geldt.

De artikelen 152 en 154 der wetten op de vennootschappen van koophandel zijn niet van openbare orde, zodat daarvan bij de statuten kan worden afgeweken.

De litigieuze aandelen in de S.V. bestaan niet slechts krachtens de inschrijving in een daartoe bestemd register, maar bij elke inschrijving van aandelen wordt het bedrag daarvan werkelijk aan de vennootschap voldaan. Daar ingevolge de duidelijke bewoordingen van het betrokken artikel der statuten van bedoelde S.V. de ingeschreven en volgestorte aandelen verpand worden aan de vennootschap, heeft men hier niet te maken met een blote pandbelofte van toekomstige zaken, maar met een werkelijke inpandgeving van bestaande zaken, waarbij de aandelen buiten het bezit komen van de vennoot ten bate van de vennootschap, die het gestorte bedrag in haar bezit krijgt tot zekerheid van de vennootschappelijke verplichtingen en schulden van de betrokken vennoot.

Artikel 43 van de wetten op de vennootschappen van koophandel schrijft geen wezenlijke vormen voor; bovendien is het artikel alleen een toepassing op de aandelen op naam van naamloze vennootschappen en niet op die van samenwerkende vennootschappen; voor laatstgenoemde bepaalt artikel 142 dat de voorwaarden van overdracht bij de statuten geregeld worden. Daar de voorwaarden van overdracht en dus van inpandgeving (artikel 1 wet van 5 Mei 1872) bij de statuten geregeld worden, kunnen deze rechtsgeldig bepalen dat de aandelen van hun onderschrijving af het pand blijven van de S.V.

S.V. Mega t/ Mr De Grave q.q.

Advies van het Openbaar Ministerie

De S.V. «Mega» te Antwerpen heeft tijdig, op rechtsgeldige wijze en ontvankelijk beroep ingesteld tegen een vonnis dd. 15 November 1951, op tegenspraak tussen partijen uitgesproken door de Rechtbank van Koophandel te Oostende, waarbij de door de curator in het faillissement der P.V.B.A. «Anciens Etablissements Alleyns» te Oostende, tegen haar ingestelde eis toegewezen werd.

Bedoelde eis strekte ertoe de S.V. «Mega» te horen veroordelen tot betaling aan het voormelde faillissement van een bedrag groot 148.391 frank, zijnde de tegenwaarde van de coöperatieve aandelen, waarvoor de faillietverklarde vennootschap ingeschreven is in het aandelenregister op naam van de S.V. «Mega».

I. Feiten en voorafgaande handelingen :

De feitelijke toestand, zoals hij zich tot op het ogenblik van de aanhangige procedure heeft ontwikkeld, kan als volgt worden samengevat :

Op 9 Januari 1933 onderschreef wijlen de heer Oscar Alleyn als meester-electricien, een eerste aandeel van de S.V. «Mega» en ondertekende deze onderschrijving op bladzijde 336 van het daartoe wettelijk en op rechtsgeldige wijze bijgehouden aandelenregister van deze S.V., register dat trouwens door appellante in origineel overgelegd wordt.

Nadenhand, tussen 20 Augustus 1934 en 10 September 1943, deed de heer Alleyn zich inschrijven voor nieuwe coöperatieve of op naam gestelde aandelen of nam die aandelen van andere vennoten over tot een totaal beloop van 73 aandelen.

Bij het overlijden van de heer Alleyn werden zijn erfenamen vennoten van de S.V. «Mega», bleven zij eigenaar in onverdeeldheid der aandelen van hun vader, en brachten deze aandelen in de aktiva van een door hen opgerichte P.V.B.A. «Anciens Etablissements Alleyn», die aldus op haar beurt vennote werd van de S.V. «Mega».

De P.V.B.A. «Anciens Etablissements Alleyn» werd bij vonnis dd. 22 Februari 1951 failliet verklaard en de heer advocaat Willy De Grave tot curator in het faillissement benoemd.

Op dat ogenblik bleek de failliet verklaarde vennootschap aan de S.V. «Mega» een totaal bedrag van 219.778,24 frank schuldig te zijn;

De S.V. «Mega» beschouwde de 73 op naam staande aandelen van de failliet verklaarde vennootschap als haar in pand gegeven en beweerde de vereffening van die aandelen te doen dienen tot aanzuivering van bedoelde schuld; zij deed dan ook bij het faillissement slechts aangifte tot beloop van het door het pand niet gedekte saldo van haar schuldvordering, zijnde tot het bedrag van 71.387,24 fr.

Haar zienswijze omtrent bedoelde inpandgeving doet de S.V. «Mega» steunen op de tweede paragraaf van artikel 14 van haar statuten, die als volgt luidt :

«Geen ontslag kan aangenomen worden vooraleer »het lid al zijn plichten tegenover de maatschappij »gelkeweten heeft als lid en als cliënteel der maatschappij. Te dien einde erkent en aanvaardt elk lid »door zijn toetreding dat zijn aandelen in pand gegeven »zijn aan de maatschappij...».

Daar de curator in het faillissement op grond van juridische argumenten, welke hieronder nader onderzocht worden, beweerde dat de pandgeving niet regelmatig gedaan werd en dus nietig is, heeft hij de S.V. «Mega» voor de Rechtbank doen dagvaarden tot betaling aan de failliete boedel van de volle tegenwaarde der door de S.V. «Mega» teruggehouden aandelen op naam.

II. Het bestreden vonnis :

De Rechtbank heeft de betwiste inpandgeving ongeldig verklaard wegens de twee volgende redenen :

1) *Toekomstige zaken* kunnen niet in pand gegeven worden, vermits de bezitsontneming van de verpander en de inbezitstelling van de schuldeiser, die tot het wezen zelf van het pandcontract behoren, onmogelijk zijn; ten hoogste kunnen dergelijke zaken het voorwerp uitmaken van een pandbelofte.

Welnu de ingeroepen bepaling van het artikel 14 der statuten slaat op de inpandgeving van een toekomstige zaak. m.a.w. op een door de samenwerkende vennoot aangegane verplichting om later een pandcontract te sluiten.

2) Luidens artikel 1 der wet dd. 5 Mei 1872 betreffende het handelspand, vereist de geldigheid van een

dergelijke inpandgeving, dat zij gevestigd zij overeenkomstig de wijze voorzien in handelszaken voor de verkoop van zaken van dezelfde aard en dat de in pand gegeven zaak in het bezit is gesteld en gebleven van de schuldeiser of van een tussen partijen overeengekomen derde.

Op naam gestelde aandelen van handelsvennootschappen worden in pand gegeven op dezelfde wijze, waarop zij verkocht worden, te weten door een verklaring opgenomen in het register van de vennootschap (artikel 43 der wetten op de handelsvennootschappen), gedagtekend en ondertekend door de schuldeiser en de schuldenaar of hun gemachtigden.

Maatschappelijke statuten mogen van deze regel niet afwijken doordat zij de door de wet gestelde voorwaarden vereenvoudigen.

Daar in het onderhavige geval de coöperatieve aandelen het voorwerp niet geweest zijn van een verklaring, opgenomen in het aandelenregister van de S. V. «Mega», buiten het eerste aandeel onderschreven bij de toetreding, is de beweerde inpandgeving wegens vormgebrek ook niet geldig.

III. Onderzoek der tegen het bestreden vonnis ingebracht bezwaren :

1) Dient de ingeroepen bepaling van het artikel 14 der statuten van appellante te worden uitgelegd als bedoelende alleen het in pand geven van een toekomstige zaak?

Pandgeving is een zakelijk contract, waarvoor de loutere toestemming van partijen dus niet volstaat, maar hetwelk tot zijn voltooiing essentieel vereist dat het voorwerp van de inpandgeving in het bezit werd gesteld of gebleven is van de pandhoudende schuldeiser (zie : Verbreking, 1 Juni 1878, Pas. 1878, I, 279; Verbreking, 10 Juli 1941, Pas. 1941, I, 295; De Page, B. VI, uitg. 1942, n° 1046, 1047, 1049 en 1054).

Van dat beginsel, neergeschreven in artikel 2076 van het B. W., wordt bij inpandgeving tot zekerheid van een handelsverbintenis niet afgeweken (artikel 1, eerste lid, in fine, wet dd. 5 Mei 1872; Verbreking, 11 Juli 1907, Pas. 1907, I, 328).

De ten behoeve van de schuldeiser vernichte buitenbezitstelling van de schuldenaar dient dan ook op zulkdanige wijze te zijn geschied, dat elke indeplaatsstelling onmogelijk worde, opdat derden niet zouden bedrogen worden en op activa zouden vertrouwen, die in werkelijkheid niet bestaan.

Moest deze buitenbezitstelling slechts voor de toekomst beloofd worden of aangegaan zijn, zo zou de tussen partijen afgesloten overeenkomst geenszins als een inpandgeving kunnen beschouwd worden, doch slechts een verbintenis inhouden om iets te doen, te weten : later een dergelijke inpandgeving tot stand te doen komen, kortom een pandbelofte (zie : Verbreking, 1 Juni 1878, loc. cit.), waaraan de schuldeiser alleen het zuiver persoonlijk recht zou ontleen de aflevering van het pand te eisen; het zakelijk pandrecht zal echter dan alleen tot stand komen, wanneer de belofte verwezenlijkt wordt, d.w.z. door de inbezitstelling van de in pand gegeven lichamelijke of onlichamelijke roerende in pand gegeven goederen (zie : Demogue : «Des Droits Eventuels», Rev. Trim. de Dr. civ., 1905, blz. 783; De Page, B. VII, n° 1013, blz. 1000 en 1001; Rép. Prat., V^o, Nantissement, n°s 42 en 69).

In strijd met de zienswijze van de eerste rechter zijn wij de mening toegedaan, dat bedoelde bepaling van artikel 14 der statuten geenszins kan uitgelegd worden als een dergelijke tussen de S. V. en de toetredende vennoot aangegane pandbelofte.

Appellante doet terecht opmerken dat het ten deze

niet gaat om op naam gestelde aandelen van een naamloze vennootschap, die slechts aan derden in pand zouden kunnen gegeven worden, doch niet aan de naamloze vennootschap zelf, — maar dat het hier coöperatieve aandelen ener samenwerkende vennootschap betreft, waar het nemen der aandelen niet enkel verricht wordt door de inschrijving in een daartoe bijzonder bijgehouden register, maar waar ook het bedrag dezer aandelen in muntspécien aan de vennootschap gestort wordt, die er over beschikt tot het verrichten van de nodige aankopen ten bate van haar samenwerkende vennoten, die terzelfdertijd haar enige cliënten zijn.

Wanneer een meester-electricien vennoot wordt van de S. V. «Mega», tot haar statuten toetreedt, en tevens een of meer aandelen neemt door inschrijving in het bijzonder register, waarin bedoelde statuten op blz. 1 opgenomen zijn, ontdoet hij zich van de gelden, die tot deze inschrijving nodig zijn, stelt hij die gelden in het bezit van de vennootschap en worden die aandelen van dat ogenblik af het pand van de maatschappij ingevolge het in duidelijke bewoordingen opgestelde artikel 14 der statuten.

Wanneer nu dezelfde vennoot naderhand nieuwe aandelen dezer vennootschap onderschrijft, geschieden de inschrijvingen en de stortingen in dezelfde omstandigheden en onder dezelfde bij artikel 14 der statuten bepaalde voorwaarden, zodat deze nieuwe aandelen ook het pand worden van de vennootschap, net zoals de eerste.

Bij elke inschrijving van aandelen ontdoet zich dus elke vennoot van de tegenwaarde der onderschreven aandelen in handen van de maatschappij, die het bedoelde bedrag behoudt en in haar bezit heeft als pand tot zekerheid van de door elk dezer vennoten aangegane maatschappelijke schulden en verplichtingen.

Er is dienvolgens vanwege elk vennoot werkelijke buitenbezitstelling van zijn aandelen ten bate van de vennootschap en zodus een werkelijke inpandgeving en geen blote pandbelofte.

2) Is de inpandgeving ten opzichte van derden, o.m. van de geïntimeerde curator, ongeldig omdat ze niet door een uitdrukkelijk, door de vennoot en de vennootschap ondertekende en gedagtekende verklaring, bij elke onderschrijving der aandelen, vermeld werd op blz. 336 van het aandelenregister der S. V. «Mega», waarin de inschrijvingen der aandelen op naam van de rechtsvoorganger der failliet verklaarde P. V. B. A., geboekt werden?

Het bij de artikelen 1 der wet dd. 5 Mei 1872 en 43 der samengeschiedte wetten op de handelsvennootschappen beoogde doel is ter kennis te brengen van derden (en van de vennootschap zelf), dat aandelen op naam, eigendom van de vennoot, in pand gegeven werden.

De statuten van de vennootschap mogen van de voorschriften van artikel 43 ongetwijfeld afwijken, waar zij aan de naleving dezer voorschriften bijkomende voorwaarden of formaliteiten toevoegen, die het overdrachtsrecht der aandelen — en zodus hun inpandgeving — op strengere wijze regelen, en in dat geval zullen deze statutaire bepalingen in acht moeten genomen worden (zie : Rép. Prat., V^o, Nantissement, n° 211, 14e en 15e alinea; De Page, B. VI, n° 1042, V^o in fine; Fredericq : Traité Dr. Comm., B. II, uitg. 1947, n° 401, litt. b., in fine, blz. 621).

Wordt nu de «ratio legis» inzake handelspand van op naam gestelde aandelen ener handelsvennootschap miskend, waar, zoals «in casu», de statuten van een S. V. bepalen dat tot zekerheid van de schulden en verplichtingen van de vennoot ten opzichte van de maatschappij aan de vennootschap in pand gegeven

zijn: al de aandelen op naam, zonder één enkele uitzondering, van die vennoot, en zulks door zijn loutere toetreding tot de S.V.?

De eerste rechter blijkt hierin een afwijking te hebben gezien van de hierboven bedoelde wettelijke vormvereisten, afwijking die deze voorwaarden vereenvoudigt, of m.a.w. van aard is de door de wetgever opgelegde kenbaarheid voor derden te verminderen of zelfs te ontzenuwen.

Wat ons betreft, menen wij nochtans niet dat op zich zelf genomen, een dergelijke wijze van inpandgeving ten opzichte van derden als ongeldig zou dienen te worden beschouwd, omdat bovendien de vormvereisten van artikel 43 der samengeschiedde wetten op de handelsvennootschappen (of van artikel 1690 van het B. W.) niet werden nageleefd.

Immers, de statuten, die een dergelijke algemene inpandgeving t.a.v. elke vennoot en voor elk aandeel op naam bedingen, worden ter griffie van de Rechtbank van Koophandel neergelegd en tevens in het Staatsblad bekend gemaakt, terwijl ze in hun geheel op de eerste bladzijde van het aandelenregister aangekend zijn.

De derden zijn dus van de inpandgeving volkomen ingelicht, en, in zekere mate, zelfs nog beter dan ingevolge het stelsel bepaald bij voormeld artikel 43.

Alleen wat de datum van de inpandgeving betreft zou gebeurlijk kunnen beweerd worden dat aldus niet altijd kan uitgemaakt worden of deze pandgeving ja dan niet geschied is binnen de verdachte tijdspanne die de faillietverklaring van de schuldenaar voorafging.

Waar nu echter zou komen vast te staan dat de inschrijvingen der nominale aandelen en derhalve hun inpandgeving ten bate van de vennootschap ingevolge haar statuten werkelijk geschied zijn buiten die verdachte tijdspanne, zijn wij ertoe geneigd te besluiten dat de opgeworpen ongeldigheid van de inpandgeving wegens blote vormgebreken niet ernstig gegrond voorkomt, omdat in dat geval ten slotte de rechten der derden in geen geval bedrieglijk gekrenkt of geschaad werden, wat ten slotte de enige bezorgdheid van de wetgever geweest is.

Wелnu, in het onderhavige geval op grond van de oprechtheid der boekhouding en meer bepaald van het door appellante overgelegde aandelenregister, menen wij niet dat het tijdstip waarop de inschrijvingen der aandelen op naam van de rechtsvoorganger der faillietverklarde P. V. B. A. « Anciens Etablissements Alleyne », geschied zijn, en waarop zodus « ipso facto » hun inpandgeving verricht werd, ernstig in twijfel kan worden getrokken. Het tegenbewijs hiervan, dat op de geïntimeerde curator rust, wordt door hem niet geleverd. In feite staat trouwens vast dat de betwiste aandelen in handen zijn van de S.V. « Mega » reeds van vóór het bestaan der faillietverklarde P. V. B. A. « Anciens Etablissements Alleyne ».

IV. Besluit :

Op grond van voormelde beschouwingen en met uitsluiting in de onderhavige zaak van het artikel 153 der samengeschiedde wetten op de handelsvennootschappen wegens de door de appellante aangestipte redenen, besluiten wij tot de geldigheid van de inpandgeving ten bate van de S.V. « Mega » der 73 betwiste aandelen.

Wij besluiten dienvolgens tot hervorming van het bestreden vonnis en tot afwijzing van de oorspronkelijke eis van de geïntimeerde curator als zijnde ongegrond.

Gent, 7 Mei 1952.

(w.g.) J. Matthijs.

Arrest

Overwegende dat geïntimeerde zich vergeefs beroept op de artikelen 153 en 154 der samengeoordende wetten op de handelsvennootschappen om te eisen dat, daar de P. V. B. A. Alleyne in staat van faillissement verklaard en derhalve van rechtswege uit de S.V. « Mega » uitgesloten is, al de maatschappelijke aandelen hem zouden worden uitgekeerd; dat de statuten van appellante immers afwijken van voormelde artikelen en deze laatste niet van openbare orde zijn;

Overwegende dat de eerste rechter de betwiste inpandgeving ten onrechte ongeldig heeft verklaard, omdat toekomstige zaken niet in pand kunnen gegeven worden en alleen het voorwerp kunnen uitmaken van een pandbelofte;

Overwegende immers dat de door appellante ingeroepen bepaling harer statuten (artikel 14) geenszins een inpandgeving inhoudt van toekomstige zaken;

Overwegende dat een inpandgeving weliswaar een zakelijk contract is, dat een buitenbezitstelling van de schuldenaar veronderstelt, waarbij het voorwerp van de inpandgeving in het bezit wordt gesteld van de pandhoudende schuldeiser en niet slechts voor de toekomst beloofd wordt;

Overwegende echter dat de betwiste aandelen coöperatieve aandelen zijn van een samenwerkende vennootschap, die niet slechts bestaan ingevolge de loutere inschrijving in een register ad hoc, maar waarvan het bedrag bij elke inschrijving van aandelen werkelijk in munsciën aan de vennootschap wordt gestort;

dat, waar nu ingevolge de duidelijke termen van artikel 14 der statuten de aldus ingeschreven en gestorte aandelen het pand worden van de vennootschap, men hier niet te maken heeft met een louter pandbelofte van toekomstige zaken, maar met een werkelijke inpandgeving van bestaande zaken, met werkelijke buitenbezitstelling van de aandelen ten bate van de vennootschap, die het gestorte bedrag in haar bezit krijgt tot zekerheid van de maatschappelijke verplichtingen en schulden van de betreffende vennoot;

Overwegende dat geïntimeerde de ongeldigheid der inpandgeving ook vergeefs zoekt in een vormgebrek, nl. in de omstandigheid dat de inpandgeving niet gedaan werd met inachtneming van een der formaliteiten, voorzien bij artikel 13 van de samengeoordende wetten op de handelsvennootschappen;

Overwegende dat dit artikel geen substantiële vormen oplegt; dat het bovendien toepasselijk is op de aandelen op naam der naamloze vennootschappen en niet op de aandelen op naam der samenwerkende vennootschappen, voor dewelke artikel 142 voorziet dat de voorwaarden van overdracht door de statuten geregeld worden;

dat, waar de voorwaarden van overdracht en dus van de inpandgeving (zie artikel 1 wet 5 Mei 1872) door de statuten geregeld worden, men niet inziet waarom de statuten niet geldig zouden mogen bepalen dat de aandelen van af hun onderschrijving het pand blijven van de samenwerkende vennootschap;

Overwegende dat geïntimeerde geenszins bewijst dat de inpandgeving zou zijn geschied binnen de verdachte periode, die de faillissementsverklaring voorafging; dat er geen enkele reden is om de vermeldingen van het aandelenboek in zake de dagtekening van de inschrijving der aandelen (en derhalve van hun inpandgeving) in twijfel te trekken;

Om deze redenen,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935; gehoord de heer substituut Procureur-Generaal

Matthijs in zijn eensluidend advies, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, ontvangt het hoger beroep en verklaart het gegrond, doet het bestreden vonnis te niet en, opnieuw wijzende, wijst de oorspronkelijke vordering af als ongegrond, verwijst geïntimeerde q.q. tot de kosten van beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

1e Kamer. — 18 Maart 1949.

Voorzitter : M. De Necker.

Rechters : M.M. Kerkhove en Dhanens.

Advocaten : Mrs Roelandts, Tahon en Vandermeersch.

Begravenis. — *Wie beslist over de plaats, waar de dode zal worden begraven? In de eerste plaats de overledene zelf bij uitdrukkelijke of stilzwijgende uiterste wilsbeschikking, die niet aan de testamentvorm gebonden is en door alle middelen rechtens kan bewezen worden. — Bij afwezigheid van elke wilsuiting daaromtrent van de overledene beslist zijn overlevende echtgenote.*

Geen enkele wetsbepaling schrijft voor aan wie het regelen der teraardebestelling toekomt in geval van geschil daaromtrent tussen de familieleden.

In de eerste plaats moet de uitdrukkelijke wil van de overledene worden nagekomen, voor zover hij niet in strijd is met de openbare orde en de reglementen van de overheid.

Deze wilsverklaring kan geschieden bij uiterste wilsbeschikking, die niet gebonden is aan de testamentaire vorm en bewezen kan worden door alle middelen rechtens. Het testament is immers uitsluitend de akte, waarbij iemand over alle of een gedeelte zijner goederen beschikt voor de tijd na zijn dood (artikel 895 B. W.).

Bij afwezigheid van uitdrukkelijke wilsuiting van de overledene dienaangaande moet zijn vermoedelijke wil worden opgespoord op grond van vaststaande feiten, zoals het verwerven van een concessie op de begraafplaats en het doen bouwen van een grafkelder.

Indien ook een vermoedelijke wil daaromtrent niet aanwezig is, moet worden verondersteld, dat de overledene de bedoeling heeft gehad de keuze omtrent zijn begraafplaats te hebben overgelaten aan de persoon, die hem het naast aan het hart lag, hem het meest toegenegen was en het best in staat zijn wens te kennen. Indien de overledene gehuwd was, moet die persoon geacht worden zijn overlevende echtgenote te zijn, tenzij buitengewone omstandigheden aanwezig zijn, waaruit een ernstige onmin tussen de echtgenoten blijkt.

C. en C. t/ V.

Overwegende dat de eis strekt tot het horen zeggen voor recht dat, behoudens de te verlenen machtiging van de bevoegde administratieve overheden, eisers toegelaten worden het stoffelijk overschot van Corne Noël Joseph, geboren te Wevelgem de 9e Mei 1899, overleden te Menen de 4 September 1948, over te brengen naar het kerkhof te Gullegem, waar het begraven is, naar de vergunning-begraafplaats van zijn ouders, Pierre Corne en Marie Vanneste te Wevelgem, om nevens zijn vader en moeder in hetzelfde graf te rusten;

I. In feite :

Overwegende dat in 1933 verweerster met Noël Corne is gehuwd;

Overwegende dat de echtgenoten samen te Gullegem woonden, waar de echtgenoot een beenhouwerij uitoefende;

Overwegende dat einde Augustus 1948 Noël Corne ziek werd en tijdens zijn ziekte behandeld werd door de dokters Lerouy en Devos;

Overwegende dat hij op raad van dokter Gheysens op 2 September 1948 overgebracht werd naar de kliniek te Menen, waas hij overleed op 4 September 1948;

Overwegende dat op dezelfde dag dokter Nellis de politiecommissaris Brokken te Menen en deze de heer Dujardin, substituut-Procureur des Konings van dienst, telefonisch verwittigde, dat in de nacht in de St. Joriskliniek een man overleden was, waarvan de familieleden het afsterven als verdacht aanzagen, een vergiftiging vermoedden en de wettelijke schouwing zouden vragen;

Overwegende dat volgens dokter Nellis « tijdens zijn verblijf in de kliniek was Corne buitengewoon bezweet, had hoge koorts, was zeer opgewonden en babbelde nogal wel. Hij sprak maar gedurig over vergiftiging, beweerde dan Dr Leroux hem had willen vergeven en zegde ook dat men hem in de kliniek aan het vergiftigen was. Volgens mij was Corne niet bewust over zijn gezegden in de kliniek »;

Overwegende dat een onderzoek werd ingesteld;

Overwegende dat op 5 September 1948, om 10 uur, in aanwezigheid van de H.H. Onderzoeksrechter Heenderickx, substituut-Procureur des Konings Dujardin en dd. Griffier Vermandere, overgegaan werd tot de lijkschouwing door dokters Van Hecke, uit Gent, en Vermeulen, uit Kortrijk;

Overwegende dat volgens proces-verbaal der schouwing de afgestorve bezweken was aan een hartsdood (mitralisstenose) en de lijksbevindingen niets veropenbaarden wat de hypothese van een vergiftiging zou kunnen staven;

Overwegende dat na de lijkdienst in de kerk te Gullegem en, toen de lijkstoot zich naar het kerkhof begeven moest, Julia Corne bij verweerster kwam om haar te melden dat de familie besloten had haar afgestorven echtgenoot ter aarde te doen bestellen te Wevelgem en niet te Gullegem, in de grafkelder te dien einde gemetseld in de verkregen grondconcessie. Dat verweerster weigerde hierop in te gaan.

II. In rechte :

Overwegende dat geen wetteksten uitdrukkelijk voorzien zijn wie het regelen der teraardebestellingen toekomt in geval van geschil dienaangaande tussen de familieleden;

Dat dus de algemene principes hier toepasselijk zijn;

Overwegende dat in de eerste plaats de uitdrukkelijke wil van de afgestorvene dient nageleefd te worden, in zover hij niet in strijd met de openbare orde en de bestuurlijke reglementen (Trib. Seine, 21 Mei 1913, B. J. 1913, 1342; Burg. Rb. Luik, 21 Mei 1914, J. Liège 1914, blz. 299; B. Rb. Luik, 8 Januari 1920, J. Liège 1920, blz. 40; B. Bb. Dinant, 14 December 1927, P. P. 1928, blz. 190; P. B. V° Funérailles);

Overwegende dat deze wilsuiting geschieden kan in een testament;

Overwegende dat de vormen van het testament echter niet onontbeerlijk zijn;

Dat het testament indendaad alleen de akte is, waarbij de erflater over alle of een gedeelte zijner goederen beschikt tegen de tijd, dat hij er niet meer zal zijn (artikel 895 B. W.);

Dat de beschikkingen van uiterste wil, welke geen betrekking hebben op de goederen, dus mogen bewezen worden door alle wettelijke bewijsmiddelen (Verbr., 3 Maart 1899, Pas. 1899, I, 318; Brussel, Kortg., 1 April 1899, Pas. 1899, III, 158; Pand. Belges, V°, Funérailles, n° 14);

Overwegende dat, in afwezigheid van uitdrukkelijke wilsuiting dienaangaande vanwege de afgestorvene, die vermoedelijke wil van de erflater dient nagegaan op grond van vaststaande feiten, zoals het aanwerven ener concessie en het inrichten van een grafkelder door de afgestorvene (Rev. Dr. B., t. IX, 1931-1935; Studie van Thirion (« du choix par l'époux survivant de la sépulture de son époux prédécédé », blz. 123);

Overwegende dat, indien een wilsuiting vanwege de overledene ontbreekt, dient vermoed te worden dat hij de bedoeling had de keus aangaande zijn begraafplaats over te laten aan diegene, welke hem het dichtst bij het hart waren, hem meest toegenegen en het best bekwaam zijn wens te kennen (Rev. Dr. B., t. IX, 31-35; *ibid.*, blz. 124);

Overwegende dat in dit geval, in principe, de beslissing van de overlevende echtgenoot beslissend zijn moet, overwegend tegenover de wil der andere familieleden, buiten het geval van buitengewone omstandigheden, waaruit de afkeer tussen echtgenoten zou blijken en welke een afwijking zouden gebieden (Ber. Parijs, 31 Augustus 1902, Dall. P., 1904, II, 207);

Dat inderdaad de mede-echtgenoot, die intiem samen geleefd heeft met de overledene, zijn wensen het beste kende en daarbij de natuurlijke verdediger is van het zedelijk patrimonium van familie en kinderen (Ber. Brussel, 16 Juli 1876, Pas. 1876, II, 279; Rechtb. Luik, 6 October 1921, J. T. 1922, blz. 85; Ber. Brussel, 27 Juni 1931, Pas. 1932, II, 105; Avesnes, 6 Februari 1931, J. T. 1931, blz. 552);

Overwegende dat overledene Corne niet schriftelijk zijn wil heeft laten kennen betreffende zijn begrafenis;

Overwegende dat eisers beweren dat « in casu » de erflater zijn wil te kennen heeft gegeven in de kliniek te Menen om begraven te worden in de familievergunning bij zijn ouders te Wevelgem;

Overwegende dat dit feit niet als afdoende en ter zake dienende kan worden beschouwd, om reden dat de afgestorvene over zijn geesteshelderheid niet beschikte;

Overwegende dat dit immers blijkt uit de strafbundel;

Dat het getuigschrift van dokter Nelis vermeldt dat Noël Corne overleden is « na een lange chronische hartziekte (fibrillatie) in een toestand van hyperthermie en zwaar mening »;

Dat, ondervraagd, deze getuige eerst verklaard heeft : « Volgens mij was Corne niet bewust over zijn gezegden hier in de kliniek », en later : « Ik moet nochtans zeggen dat deze verklaringen werden afgelegd in een toestand van hyperexcitatie en autosuggestie zowel lichamelijk als psychisch »;

Overwegende dat eisers een reeks feiten aanhalen, waaruit zou blijken dat de echtgenoten in onmin leefden;

Overwegende dat zekere feiten dagtekenen van na het overlijden van Corne en dus niet kunnen aangemerkt worden als zijnde een aanduiding of vermoeden aangaande de veronderstelde wil van de afgestorvene;

Dat de anderen geen zulkdanige afkeer bewijzen tussen de echtgenoten, dat daaruit zou kunnen afgeleid worden dat Corne niet wilde rusten in een gemeenschappelijke grafkelder met zijn vrouw;

Overwegende inderdaad dat Corne nooit openbaar

heeft laten blijken, dat hij in ernstige onmin leefde met zijn vrouw; dat hij nooit klacht heeft ingediend, geen verzoekschrift op grond van artikel 214j B. W. heeft ingediend, zijn vrouw in verzoening heeft laten aanmanen en nog veel minder bedreigd heeft met een eis tot scheiding;

Dat wel integendeel de echtgenoten onafgebroken samengeleefd hebben en twee kinderen hadden;

Overwegende dat, om te vermoeden dat de man niet gewild heeft dat hij zou rusten naast zijn vrouw in de zelfde grafkelder, een zulke afkeer moet bewezen worden, dat eruit zou blijken dat het gemeenschappelijk leven tussen hen ondragelijk geworden was; hetgeen in casu niet het geval schijnt te zijn;

Dat Corne zeer gemakkelijk, ware het in een brief, zijn bloedverwanten en familieleden van zijn wens had kunnen in kennis brengen, en het niet heeft gedaan;

Dat hij ten deze het best oordelen kon en dus mag worden vermoed, dat de gebeurlijke geschillen tussen de echtgenoten nooit een werkelijke breuk tussen hen tot gevolg hebben gehad;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle verdere besluiten van de hand wijzende, verwerpt de eis;

Verwijst eisers in de kosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

4e Kamer — 5 Januari 1953.

Voorzitter : M. Ocket.

Referendaris : M. Naulaerts.

Advocaten : Mrs R. Vrancken en Tricot loco Smeesters.

1. Zeevervoer. — Rechtspositie van de « corporatie », die met de verplaatsing van de goederen op de kaai is belast. — Niet vervoerder, ook niet in de plaats gestelde lasthebster van de rederij, doch aannemer van werk en als dusdanig medecontractante van inlader en geadresseerde. — Rechtstreekse aansprakelijkheid tegenover de geadresseerde. — Bevrijdingsbedingen ten behoeve van de vervoerder werken niet ten behoeve van de « corporatie ».
2. Expertise. — Bewijskracht van een niet op tegenpraak gedane expertise.

1. De vervoerovereenkomst is een overeenkomst, waarbij iemand zich verbindt tegen vrachtlloon goederen of personen van een plaats naar een andere over te brengen. Elke verplaatsing van een voorwerp geschiedt niet noodzakelijk krachtens vervoerovereenkomst. Daartoe is vereist dat de verplaatsing geschiedt van een plaats naar een andere, niet alleen van een punt naar een ander. Er kan dus geen sprake zijn van vervoerovereenkomst, wanneer de verplaatsing geschiedt in één en dezelfde plaats, zoals de werf van een onderneming of in een bepaalde en beperkte ruimte, zoals de perimeter van een schip, waaronder zijn begrepen de ruimten van het schip, de kaai en de aldaar staande loodsen.

De vordering tegen de « corporatie », die de vervoerde goederen van onder de takelhaak van het schip op een afstand van een honderdtal meter op de kaai heeft verplaatst, is mitsdien niet onderworpen aan de in artikel 9 van de wet op de vervoerovereenkomst bepaalde verjaring.

De juridische qualificatie van een feit is niet

zozeer afhankelijk van dit feit zelf als van het rechtsfeit, waaruit het voortvloeit, vooral van de overeenkomst, die partijen hebben aangegaan. Hetzelfde feit kan een verschillend juridisch karakter hebben naargelang van de aard van de overeenkomst, waaruit het voortvloeit. Ten aanzien van de rederij behoren de operaties van lading en lossing also tot de overeenkomst van vervoer, terwijl diezelfde materiële bewerkingen ten aanzien van de «corporatie» deel uitmaken van de aannemings-overeenkomst, die zij met de rederij of de geadresseerde heeft gesloten.

De «corporatie» is niet een in de plaats gestelde lasthebber, die krachtens artikel 1994, lid 2, B. W. rechtstreeks door de lasthebber kan worden aangesproken; de bewuste clause kan ook niet worden beschouwd als een beding ten behoeve van een derde in de zin van artikel 1121 B.W. In werkelijkheid gaan de agenten van de rederij de overeenkomst met de «corporatie» aan ingevolge de vanwege de inlader ontvangen opdracht; de «corporatie» wordt hierdoor de medecontractante van de inlader en dientengevolge ook van de geadresseerde. De overeenkomst van verhuring van werk en diensten, gesloten tussen de agenten van de rederij en de «corporatie» heeft m.a.w. haar volle uitwerking ten aanzien van de geadresseerde, die gebonden is door die overeenkomst met haar lusten en lasten, welke overeenkomst de agenten van de rederij voor zijn rekening hebben aangegaan. De «corporatie» is derhalve tegenover de geadresseerde aansprakelijk, niet als een lasthebber, die slechts verantwoordelijk is wegens zijn schuld, doch als een contractant, die gehouden is door een op een resultaat gerichte overeenkomst en slechts bevrijd wordt door het bewijs van een vreemde oorzaak.

De «corporatie» kan niet als «subcontractor» van de vervoerder worden aangezien; bevrijdingsbedingen in het cognossement ten behoeve van de vervoerder, werken niet ten behoeve van de «corporatie». De agenten van de rederij zijn ook niet bevoegd bevrijdingsbedingen op te nemen ten behoeve van de «corporatie» in de overeenkomst van verhuring van werk en diensten, die zij met de «corporatie» aangaan. Tussen de geadresseerde en de «corporatie» komt een zelfstandige overeenkomst tot stand, waarop de voorwaarden van het cognossement niet van toepassing zijn.

2. Een expertise, die niet op tegenspraak is geschied, is daarom niet van alle bewijskracht ontbloot: in zaken, waarin de Rechter zijn oordeel op feitelijke vermoedens mag gronden, mag hij met de elementen van dergelijke expertise rekening te houden, voor zover die expertise de vereiste waarborgen van betrouwbaarheid en onpartijdigheid biedt.

Contoco t/ N.V. Amerika Natie.

Overwegende dat gedaagde bij exploit van 24 Febr. 1950 ten verzoeken van eiseres is gedagvaard ten einde bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, te worden veroordeeld om aan eiseres te voldoen de som van 132.108,50 frank, met de renten en de kosten, zulks op grond dat gedaagde, die door de agenten van de rederij van het ss. «Empire Torrent» in Maart 1947 werd belast met de inontvangstneming en de bewaking op de kaai van een in dit zeepschip verscheept partij van 10.859 balen katoen, zich van haar taak niet behoorlijk heeft gekweten en die goederen in beschadigde toestand aan de geadresseerde heeft afgeleverd;

Overwegende dat eiseres bij exploit van 16 Januari 1948 de kapitein van voormeld zeepschip had gedagvaard tot betaling van schadevergoeding, doch de Rechtbank bij vonnis van 16 November 1949, vaststellende dat de schade na de lossing uit het schip was ontstaan en dat de vervoerder zijn vrijstelling wat betreft dusdanig schade mocht bedingen, deze eis heeft ontzegd en in rechten heeft verklaard, dat eiseres rechtstreeks haar verhaal kan nemen op de corporatie, die door haar nalatigheid de schade heeft veroorzaakt;

Overwegende dat gedaagde in de eerste plaats heeft aangevoerd, dat de onderwerpelijke rechtsovereenkomst is ontstaan uit een overeenkomst tot vervoer van goederen, nu zij de balen katoen van onder de takelhaak van het schip op een afstand van een honderdtal meter op de kaai heeft verplaatst, en de vordering derhalve op grond van artikel 9 van de wet op de vervoerovereenkomst na zes maanden is verjaard;

Dat dit middel niet kan opgaan;

Dat de overeenkomst van vervoer een overeenkomst is, waarbij iemand zich verbindt tegen vrachtlon goederen of personen van een plaats naar een andere over te brengen; dat elke verplaatsing van een voorwerp niet noodzakelijk krachtens vervoerovereenkomst geschiedt; dat daartoe is vereist, dat de verplaatsing geschiedt van een plaats naar een andere, niet alleen van één punt naar een ander; dat er also geen spraak kan zijn van vervoerovereenkomst, wanneer de verplaatsing geschiedt in een en dezelfde plaats, zoals de werf van een onderneming, of in een bepaalde en beperkte ruimte, zoals de perimeter van het schip, waarin zijn begrepen de ruimen van het schip, de kaai en de aldaar opgerichte loodsen; dat men alsdan, op het voetspoor van H. Lalou (D. P. 1927, II, 25, noot sub Nancy 26 Juni 1925) mag zeggen, dat er is «absence des éléments «métaphysiques» du contrat de transport: distance à franchir, itinéraire, délais»;

Dat er evenmin sprake kan zijn van vervoerovereenkomst, wanneer de taak van de aannemer, zoals in het onderwerpelijk geval, zich niet beperkt tot het verplaatsen op een korte afstand van de goederen, die hem zijn toevertrouwd, maar andere, even voorname werkzaamheden omvat, die het contract tot een samengesteld contract maken;

Dat overigens de juridische qualificatie van een feit afhankelijk is, niet zozeer van dit feit zelf, als van de juridische toestand, waaruit het voortvloeit, en vooral van de overeenkomst welke de partijen vrijelijk hebben aangegaan; dat hetzelfde feit een verschillend juridisch karakter kan hebben naar gelang van de aard van het contract, waaruit het voortvloeit; dat also ten aanzien van de rederij de operaties van lading en lossing wel wezenlijk tot de overeenkomst van vervoer behoren, welke de rederij jegens de inlader en de geadresseerde bindt, terwijl diezelfde materiële bewerkingen ten aanzien van de corporatie deel blijven uitmaken van de overeenkomst van aanneming, die zij met de rederij of met de geadresseerde heeft afgesloten (L. Wolff, L'acconier n'est pas un transporteur, in D.M.F. 1952, blz. 171 en sqq.);

Overwegende dat gedaagde ten gronde heeft aangevoerd, dat zij niet aansprakelijk is voor de na de uitlevering van boord ontstane schade op grond van de navolgende clause (10) van het cognossement:

«Responsability before loading and after discharge: » Goods in the custody of the Carrier or its subcontractor or agents before loading on the ship and » after discharge there from shall be deemed to be in » such custody as agent, or agents only, for and at

«the entire risk of the Shipper and/or Consignée, » and the Carrier and its subcontractors shall not be » responsible for any act, neglect or omission on the » part of its, or other servants, or agents in relation to » the goods while in such custody»;

Dat die clause in overeenstemming moet worden gebracht met de navolgende clause (14) van hetzelfde cognossement :

«Shipment to Antwerp : Cargo for Antwerp to be » landed and received by the Corporation appointed » by the Agents of the Vessel. Consignees paying » current landing charges whether delivery is taken » overside or on the quay »;

Dat derhalve de vraag is, of de door de agenten van de rederij overeenkomstig die clause aangestelde corporatie als een « subcontractor » van de vervoerder kan worden aangezien, die zich op de ontheffings-clause n° 10 kan beroepen;

Overwegende dat bij de verklaring van de clause n° 14 van het cognossement de Belgische rechtbanken op het voetspoor van de Franse rechtspraak doorgaans hebben aangenomen, dat de geadresseerde een rechtstreeks verhaal heeft op de corporatie, welke door de agenten van de rederij werd aangesteld, zulks op grond dat ofwel de corporatie als een in de plaats gestelde lasthebster moet worden aangezien, die krachtens artikel 1994 al. 2 B. W. rechtstreeks door de lastgever kan worden aangesproken, ofwel de bewuste clause als een beding ten behoeve van een derde in de zin van artikel 1121 B. W. moet worden beschouwd;

Dat de hedendaagse Franse rechtspraak een bres in dit stelsel heeft geschoten en zeer schrander heeft betoogd, dat de begrippen lastgeving en beding ten behoeve van een derde hierbij niet te pas komen (Comm. Marseille, 20 April 1951, D. M. F. 1951, blz. 335); dat, wanneer men dieper in de zaak doordringt, men inderdaad moet toegeven, dat de corporatie niet is een in de plaatste gestelde lasthebster; dat toch de agenten van de rederij enkel tot opdracht hebben het «doen van een keus», een uiteraard rechtskundige daad, hierin bestaande dat zij voor rekening van de geadresseerde een corporatie moeten aanstellen, die zich zal belasten met de lossing, de inontvangstneming en de bewaking van de goederen op de kaai; dat de agenten van de rederij nooit tot opdracht hebben dusdanige materiële behandelingen zelf uit te voeren en dus niet kunnen worden geacht een corporatie bij dit beheer «in hun plaats te hebben gesteld», nu artikel 1994 B. W. onderstelt, dat de lasthebber het voorwerp zelf van zijn opdracht aan een derde overdraagt;

Dat die beschouwingen echter niet moeten leiden tot het ontzeggen van een rechtstreeks verhaal van de geadresseerde op de corporatie; dat het beroep op een beding ten behoeve van een derde tot staving van dit verhaal evenzeerodeloos voorkomt;

Dat, wanneer men de zaak op de keper beschouwt, men tot het besluit komt, dat de rechtbanken een elliptische formule gebruiken, wanneer zij gewagen van een lastgeving met indeplaatstelling: het vervoercontract geeft in werkelijkheid opdracht aan de agenten van de rederij voor rekening van de geadresseerde een ondernemer aan te stellen, die de lossing, de inontvangstneming en de bewaking van deze goederen op de kaai zal waarnemen; de agenten van de rederij sluiten de overeenkomst met die ondernemer af ingevolge de opdracht, die zij hebben ontvangen vanwege de inlader; de corporatie wordt hierdoor de medecontractant van de inlader en deswege van de geadresseerde, m.a.w. de overeenkomst van verhuring van werk en diensten, afgesloten tussen de agenten van de rederij en de corporatie, heeft haar volle uit-

werking ten aanzien van de geadresseerde, die gehouden is door die overeenkomst met haar lusten en lasten, overeenkomst welke de agenten van de rederij voor zijn rekening hebben afgesloten; dat derhalve de corporatie ten opzichte van de geadresseerde aansprakelijk is, niet als een lasthebber, die slechts verantwoordelijk is wegens zijn schuld, doch als een contractant, die gehouden is door een verbintenis van resultaat en slechts bevrijd is door het bewijs van een vreemde oorzaak;

Dat de rechtspraak eenparig aanneemt, dat de overhandiging van de goederen aan de corporatie vrijstelling kan medebrengen voor de vervoerder, omdat op grond van artikel 91, A, § VIII Zv., het de vervoerder toegelaten is zijn vrijstelling te bedingen met betrekking tot de verplichtingen, aansprakelijkheid van de vervoerder of het schip voor het verlies of de beschadiging van of met betrekking tot goederen of voor de bewaking, verzorging en behandeling van goederen NA de lossing uit het schip, waarin de goederen over zee worden vervoerd;

Dat bijaldien ook de aansprakelijkheid der vervoerders over zee ophoudt na de overhandiging van de goederen aan de corporatie, het vervoercontract evenwel slechts een einde neemt op het ogenblik, dat de geadresseerde werkelijk de goederen van de corporatie in ontvangst neemt, hetzij persoonlijk, hetzij door tussenkomst van een lasthebber of expéditeur;

Dat derhalve de door Mr E. Jauffret voorgestelde formule kan worden beaamd: «Le contract de transport se termine par la livraison effective au destinataire, mais à partir de la mise à quai sous palan » la responsabilité du transporteur maritime cesse la » marchandise étant sous la garde de l'acconier chargé » par le destinataire de la manutentionner et de la » surveiller » (Emile Jauffret: «L'intervention de l'acconier lors de la réception des marchandises transportées par mer, in D.M.F. 1951, blz. 367 en sqq.; contra Louis Wolff: Le contract d'acconage et le principe de l'unité du transport maritime, in D.M.F. 1951, blz. 315 en sqq.);

Overwegende dat uit het vorenstaande volgt, dat de corporatie niet als een « subcontractor » van de vervoerder kan worden aangezien; dat als compensatie voor de vervroegde vrijstelling, die in het cognossement ten voordele van de vervoerder wordt bedongen, de agenten van de rederij door de inlader voor rekening van de geadresseerde ermede worden belast een corporatie aan te stellen, die onder hare verantwoordelijkheid de verrichtingen zal doen, waaromtrent het de vervoerder geoorloofd is zijn vrijstelling te bedingen; dat dusdanige opdracht de agenten van de rederij de bevoegdheid niet geeft in de overeenkomst van verhuring van werk en diensten, die zij met de corporatie afsluiten, ontheffingsclausules ten behoeve van de corporatie in te lassen; dat de corporatie evenmin is gerechtigd om zich op de ontheffingsclausules van het cognossement te beroepen, nu zij wat betreft de bewaking van de goederen, die zij van de vervoerder heeft ontvangen, niet terzelfder tijd kan worden aangezien als de medecontractante van de geadresseerde (met als gevolg de vervroegde vrijstelling van de vervoerder) en als onderaannemer van de vervoerder (met als gevolg de toepassing van de ten voordele van de vervoerder en zijn onderaannemers bedongen ontheffingsclausules); dat er tussen de geadresseerde en de corporatie een rechtstreekse overeenkomst tot stand komt, waarop de voorwaarden van het cognossement niet toepasselijk zijn (Cass. Fr., 7 October 1934, Dor. Supt., 13, 4);

Overwegende dat de gedaagde wijders heeft staande

gehouden: dat zij slechts 16 Januari 1950, dus meer dan 2½ jaar na de afhaling van de goederen door eiseres, voor de eerste maal kennis heeft genomen van de beweerde averij; dat eiseres te voren wel is waar de schade ten overstaan van de kapitein van het zeeschip door twee in kortgeding aangestelde deskundigen heeft doen opnemen en de oorzaak er van heeft doen vaststellen, doch dat gedaagde hierbij niet werd opgeroepen noch vertegenwoordigd, weshalve die expertise tegenover haar geen bewijskracht heeft en eiseres moet worden geacht haar rechten te hebben verbeurd;

Dat een expertise, die niet op tegenspraak heeft plaats gehad, daarom niet van alle bewijskracht is ontbloot; dat in zaken, waar de Rechtbank haar oordeel op louter vermoedens mag gronden, zij met de elementen van zodanige expertise mag rekening houden, voor zover die expertise de vereiste waarborgen van betrouwbaarheid en onpartijdigheid biedt;

Dat in het onderwerpelijk geval de experten in kortgeding door de Voorzitter van de Rechtbank werden aangesteld; dat die deskundigen bijna dagelijks worden aangesteld om soortgelijke averijen te onderzoeken en te begroten; dat hun vakkenis en hun onbevooroordeeldheid boven alle verdenking staan; dat hun onderzoek trouwens heeft plaats gehad ten overstaan van de vertegenwoordigers van de rederij; dat de averijen, zoals zij door de expert Gerbrands werden opgenomen en begroot, dus niet als ingebeelde averijen kunnen worden aangezien; dat ten aanzien van de plaats en de tijd, waarop die averijen zijn ontstaan, gedaagde het gevoel van de expert Stubbe, dat de schade is ontstaan op de kaai, na lossing uit het schip, bezwaarlijk in twijfel kan trekken en zichzelf in opspraak zou brengen, indien zij zou beweren, dat de schade reeds vóór de lossing bestond, omdat zij toen geen voorbehoud zou hebben gemaakt tegenover de kapitein tot vrijwaring van de belangen van de geadresseerde, haar medecontractante;

Overwegende dat de experten hebben vastgesteld: dat de balen katoen waren gestapeld op de vlakke gelegen tussen de loodsen 216 en 214; dat verscheidene stapels niet op houten rennen lagen; dat vele balen op de steengrond zelf lagen, sommige zelfs in de uithollingen van de grond; dat andere balen slechts met een kant of een hoek op een zeer dunne plank lagen, zodat de onderkant in de waterplassen stak; dat anderzijds de afdekking der stapels gans ontoereikend was: sommige stapels waren niet afgedekt; de presennings van andere stapels waren door de wind afgerukt, omdat zij niet met de behoorlijke zorg over de balen waren geworpen en niet met koorden waren vastgemaakt; dat bovendien de presennings grotendeels gescheurd waren, gaten vertoonden, of zodanig versleten waren bij gebrek aan teer, dat zij zoals een handdoek konden worden samengeperst; dat derhalve de schade kennelijk is ontstaan gedurende de slagregens, die van 14 tot 15 Maart zijn nedergevallen, en uitsluitend moet worden toegeschreven aan een gebrekkige opstapeling en een onvoldoende afdekking van de balen;

Dat het feit, dat gedaagde sedert meer dan een halve eeuw katoen in ontvangst neemt en nog nooit in een proces gewikkeld zou zijn geweest (?), aan die nuchtere en onwederspreekbare waarnemingen van de deskundigen niets kan afdoen; dat gedaagde ook heeft ingebracht, dat hij niet over de nodige presennings beschikte om al de stapels behoorlijk af te dekken; doch dat hieruit valt af te leiden, vooreerst dat zij na 2½ jaren het verloop van de zaak nog goed in het geheugen heeft, vervolgens dat zij aansprakelijk

is voor dit gebrek, nu zij niet heeft gesteld, veel min bewezen, dat zij door overmacht verhinderd is geweest de nodige presennings te betrekken of de versleten te vervangen; dat gedaagde wijders aan eiseres heeft verweten de balen tot 28 Maart op de kaai te hebben achtergelaten, doch dat vooreerst niet is bewezen dat eiseres de goederen vóór 28 Maart in ontvangst kon nemen, vervolgens gedaagde eiseres dienaangaande nooit in gebreke heeft gesteld, ten slotte gedaagde het waakloon zeker tot 28 Maart heeft aangerekend en dus tot op die datum de nodige zorgen aan de koopwaar moest besteden; dat gedaagde eindelijk geen argument kan ontlenen aan het feit, dat verscheidene balen reeds waren afgehaald, toen de experten op 26 Maart zich ter plaatse hebben begeven, nu de door hen vastgestelde schade niet aan die gedeeltelijke afhaling doch aan het gebrek aan rennen en aan behoorlijke afdekking is te wijten en gedaagde in alle gevallen tot de volledige afhaling voor de bewaring van de koopwaar diende te zorgen;

Overwegende dat eiseres bij inleidende dagvaarding de averij verkeerdelijk heeft toegeschreven aan de aanraking met maniokmeel; dat gedaagde nooit in de waan heeft kunnen verkeren omtrent de werkelijke oorzaak van de averij, vermits het verslag van de gerechtelijke deskundigen en het vonnis van 16 November 1949, waarin die oorzaak nauwkeurig werd omschreven, haar reeds voor het instellen van de vordering werden medegedeeld; dat zij zichzelf hiervan zo bewust is geweest, dat zij aanvankelijk heeft geconcludeerd met betrekking tot de werkelijke oorzaak en slechts in een tweede, ter terechtzitting genomen conclusie de in de dagvaarding begane misslag, waarvan zij overigens niet het minste nadeel heeft ondervonden, heeft doen opmerken;

Dat mitsdien gedaagde aansprakelijk is tot het bedrag, zoals dit door de deskundige Gerbrands werd vastgesteld;

Gezien de artikelen 2, 33, 34 en 40 van de wet van 15 Juni 1935;

Rechtdoende:

verklaart de eis niet verjaard; veroordeelt gedaagde om aan de eiseres te betalen de som van 132.108,50 fr., met de gerechtelijke intresten sedert 24 Februari 1950; verwijst gedaagde in de proceskosten, tot de uitspraak aan de zijde van eiseres op 16.776,— fr. begroot, kosten van expertise inbegrepen; verleent akte aan eiseres, dat zij zich voorbehoudt het beroep ingesteld tegen het vonnis van 16 November 1949 voort te zetten.

NOOT: Het door bovenstaand vonnis te beslissen geschil betrof de al dan niet geldigheid van de in een cognossement ingelaste clause, waarbij bedongen was dat bij de aankomst ter bestemmingshaven, de kapitein van iedere aansprakelijkheid zou ontheven zijn vanaf het ogenblik dat hij de koopwaar zou hebben afgeleverd aan de door de agenten der rederij met de in ontvangstneming der koopwaar belaste natie of corporatie zodat de gehele verantwoordelijkheid met betrekking tot de goederen op de natie werd gelegd en de geadresseerde, bij averij of manco, rechtstreeks verhaal tegen de Natie zou kunnen uitoefenen zonder dat deze zich op de ten voordele van de kapitein bedongen ontlappingsclausules zou kunnen beroepen.

Vooreerst moge herinnerd worden aan het principe dat partijen de vrijstelling van de kapitein kunnen bedingen met betrekking tot zijn aansprakelijkheid voor het verlies of de beschadiging enz. van de goe-

deren vóór de inlading of ná de lossing uit het schip (Zeewet art. 91 § VII). Dit beginsel is uitvoerig toegelicht in het arrest van het Hof van Verbreking, d.d. 24 April 1941 (Pas. 1941, I, 157).

In het onderhavig geval stelde zich de vraag of de door de agenten van de rederij aangewezen Natie als een « subcontractant » van de vervoerder kon worden aangezien, vermits bedoelde clause een beding ten behoeve van een derde impliceerde.

De corporatie, aldus een niet gepubliceerd vonnis d.d. 25 April 1949 van de 4e Kamer der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen inzake N.V. Neptune en N.V. La Fédérale t/ Kapitein Szydzinski ss. « Narwicz » N.V. Kennedy, Hunter & Co en N.V. Scaldis Stevedoring & Co Ltd, « moet geacht worden het goed » in ontvangst te hebben genomen en onder zich te » hebben gehouden voor rekening van de geadresseerde » en moet dus als consignataris van het goed worden » aangemerkt; dat toch, wanneer de kapitein het goed » aan de corporatie uitlevert, hij ten voordele van de » geadresseerde de bewaring en de aflevering van dit » goed bedingt; dat dusdanig beding volkomen rechts » geldig is, nu het de voorwaarde is van de vervroegde » vrijstelling die in het cognossement ten voordele van » de kapitein wordt bedongen (art. 1121 B.W.); dat dit » beding aan de derde-geadresseerde een rechtstreekse » vordering verleent tegen de corporatie »;

« Dat het gevolg hiervan is, dat de corporatie op » grond van de regelen van het gemeen recht, die de » aansprakelijkheid van de lasthebber en de bewaar- » nemer beheersen, tegenover de geadresseerde ver- » antwoordelijk is voor het verlies van de goederen » van 't ogenblik dat zij die goederen onder haar hoede » heeft genomen; dat zij zich dienaangaande niet kan » beroepen op de ontheffingsclausules van het cognos- » sement, nu zij wat betreft de bewaring van de » goederen die zij van de kapitein heeft ontvangen, » niet terzelfdertijd kan worden aangezien als aan- » gestelde van de geadresseerde (met als gevolg de » vervroegde vrijstelling van de kapitein) en als aan- » gestelde van de kapitein (met als gevolg de toe- » passing van de ten voordele van de kapitein be- » dongen ontheffingsclausules) (zie Ripert II, n° 1575; » Cass. Req. 12-3-1923-Dor III, bl. 358 en noot; Kph. » Antwerpen 30-6-1923-Dor IV, bl. 198 en noot; Appel » Alger 30-10-1923-Dor V, bl. 360 en noot; Brussel » 22-2-1930-P.A. 61) »;

Het enige gevolg van vernoemde clause ten opzichte van de agenten der rederij zou eventueel een verantwoordelijkheid kunnen zijn « spruitende uit de » gebeurlijke aanstelling van een onbekwame of on- » vermogende corporatie; hetgeen nooit aangehaald is » geworden » aldus een niet-gepubliceerd vonnis d.d. 23 Februari 1949 van de 12e kamer der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen inzake N.V. John P. Best en N.V. La Fédérale tegen N.V. Kennedy Hunter & C°; N.V. Scaldis Stevedoring C° en kapitein Szydzinski.

De vraag of de geadresseerde een rechtstreeks en contractueel verhaal bezit tegen de Natie of Corporatie, die de lossing en de inbewaarneming der koopwaar gedaan heeft in uitvoering van de met de kapitein gesloten overeenkomst, is aanvankelijk door de Franse rechtspraak en rechtsleer blijkbaar ontkennend beantwoord geworden (Cass. Fr. 16 April 1951, Gaz. Pal. 1951, 11, 13; noot M. Sauvage Gaz. Pal. 1951, 11, 52; Comm. Marseille 20 April 1951-D.M.F. 1951, 335 met aanhalingen).

Onlangs echter werd bij arrest dd. 21 October 1952 (D.M.F. 1953, 73) door het Franse Hof van Verbreking beslist, dat, wanneer vaststaat dat de kapitein als

lasthebber van de inlader met een corporatie een overeenkomst sluit, i.v.m. de lossing, de geadresseerde rechtstreeks tegen haar verhaal kan uitoefenen.

Het geannoteerde vonnis, zo het aan de geadresseerde uitdrukkelijk geen rechtstreeks verhaalsrecht toekent krachtens artikel 1994 § 2 B.W., aanvaardt niettemin impliciet de stelling door aan te voeren dat de kapitein ingevolge de vervoerovereenkomst opdracht heeft om voor rekening van de geadresseerde een natie met de lossing te belasten, waardoor in feite de lossingsovereenkomst tussen geadresseerde en corporatie tot stand komt.

Het bestaan van die lastgeving vindt inderdaad zijn oorsprong in de clause n° 14 van het cognossement, dat door het vonnis in extenso geciteerd is. Het gevolg is dat het door de kapitein met de corporatie gesloten contract mag aangezien worden als zijnde rechtstreeks aangegaan door de geadresseerde, die rechtsgeldig door eerstgenoemde vertegenwoordigd is (De Page, T. V., 440; R.D.P.B., v°, mandat, n° 783).

Er is zelfs meer: in dergelijke gevallen kan niet worden staande gehouden dat slechts een « verborgen » lastgeving aanwezig zou zijn (De Page T.V., 370 en 437) nu de Natie uiteraard kon weten, dat de kapitein de verbintenis ten behoeve van een derde, nl. de geadresseerde op zich neemt.

Opgemerkt moge nog worden dat geen hoger beroep werd ingesteld noch tegen bovenstaand vonnis noch tegen de in de noot geciteerde vonnissen dd. 23 Februari 1949 en 25 April 1949.

Jacques Dauwe.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 3 Juli 1952.

Voorzitter: M. De Smet.

Rechters: M.M. Reyniers en d'Udekem.

Referendaris: M. Cloquet.

Advocaten: Mrs Van den Abeele en Van de Velde-Winant.

Handelsdaad. — Beding ten behoeve van een derde. — De schuld van de belover tegenover de derde is civielrechtelijk, zo de schuld van de belover tegenover de bedinger civielrechtelijk was.

De vraag of een vordering handelsrechtelijk of civielrechtelijk is, moet worden beoordeeld naar de aard van de schuld aan de kant van de schuldenaar. Bij een beding ten behoeve van een derde behoudt de schuld van de belover tegenover de derde dezelfde aard als de schuld tegenover de bedinger. Indien de schuld van de belover tegenover de bedinger civielrechtelijk was, is de Rechtbank van Koophandel derhalve onbevoegd om kennis te nemen van de vordering van de derde tegen de belover.

Onverschillig is dat de schuld van de bedinger tegenover de derde een handelsschuld is: de schuld van de bedinger tegenover de derde is immers niet identiek met die van de belover tegenover de derde, daar het beding ten behoeve van een derde veronderstelt, dat deze, voordat het beding werd aangegaan, nog niet het recht bezat, dat het beding ten doel heeft te doen ontstaan.

V. Brouwerij van Haacht t/ Vlerick.

Overwegende dat de echtgenoten Fauconnier-De Ganck 50.000 frank verschuldigd waren aan eiseres, de N.V. Brouwerij van Haacht;

Overwegende dat de echtgenoten Fauconnier-De Ganck huuders waren van een eigendom van de heer Vlerick, hier verweerder, in welk eigendom zij een hotel hebben gedreven;

Overwegende dat tussen de heer Vlerick en zijn huuders in April 1951 een overeenkomst werd aangegaan, luidens welke de echtgenoten Fauconnier beloofden het eigendom van de heer Vlerick tegen 1 Mei 1951 te verlaten en een reeks mobilair voorwerpen, dienende tot het hotelbedrijf, aan de heer Vlerick af te staan;

dat de heer Vlerick zijnerzijds bij dezelfde overeenkomst beloofde te betalen « de schuld van verweerder aan de Brouwerij (ongeveer 50.000 frank) »;

Overwegende dat de N.V. Brouwerij van Haecht van de heer Vlerick de betaling vordert van voormelde schuld, belopende in hoofdsom en interesten 48.681,30 frank en met insluiting van de kosten : 51.440,30 frank;

Overwegende dat eiseres in hogervermelde overeenkomst een beding ten behoeve van een derde ziet;

dat zij haar vordering op dit beding doet steunen;

Overwegende dat verweerder de onbevoegdheid van de Rechtbank opwerpt « ratione materiae »;

Overwegende dat deze exceptie gegrond is;

dat het handelsrechtelijke of civielrechtelijke karakter van de vordering dient beoordeeld te worden volgens de aard van de schuld aan de zijde van de schuldenaar;

dat de schuldenaar in onderhavig geval en ten aanzien van eiseres de belover is;

dat de schuld van de belover dezelfde aard behoudt tegenover de derde begunstigde als tegenover de bedinger;

Overwegende dat de schuld van verweerder tegenover de echtgenoten Fauconnier-De Ganck, bedingen-de partij, een civielrechtelijke aard vertoont;

dat inderdaad door eiseres niet is betwist dat verweerder, die handelaar is in pantoffels, geenszins persoonlijk een hotel dreef in het eigendom, dat hij aan de echtgenoten Fauconnier-De Ganck in huur had gegeven;

dat verweerder dit eigendom persoonlijk niet exploiteerde, noch als hotel, noch tot welk ander commercieel doel ook;

Overwegende dat verweerder weliswaar van de echtgenoten Fauconnier-De Ganck, juist door het contract inhoudende het litigieuze beding, een aantal voorwerpen heeft overgenomen, die bestemd waren om te dienen tot het drijven van het hotel;

doch dat geenszins blijkt, dat verweerder bedoelde voorwerpen heeft overgenomen met de bedoeling persoonlijk een hotel te houden;

dat de litigieuze overeenkomst integendeel voor verweerder een loutere belegging van kapitaal was met het oog op de mogelijkheid het eigendom als hotel beter te verhuren in de mate, dat het beter voorzien zou zijn van hotelmateriaal;

Overwegende dat het contract tussen verweerder en de echtgenoten Fauconnier-De Ganck niets te maken heeft met de handel in pantoffels, de enige door verweerder gedreven volgens zijn door eiseres niet weersproken verklaring;

Overwegende dat eiseres zich ten onrechte beroept op de handelsrechtelijke aard van de schuld der echtgenoten Fauconnier-De Ganck tegenover eiseres;

dat die schuld wel een handelsschuld is, zoals eiseres aanvoert, doch dat, indien werkelijk een beding ten behoeve van een derde voorhanden is, de schuld van verweerder tegenover eiseres dan niet dezelfde kan zijn als die van de echtgenoten Fauconnier-De Ganck tegenover eiseres;

dat dergelijke identiteit van schulden alleen zou kunnen bestaan, indien men zou te maken hebben met een rechtshandeling, zoals een afstand van schuld, een delegatie, een aanduiding van « accipiens » of een schuldvernieuwing door indeplaatsstelling van een nieuwe schuldeiser;

dat bedoelde identiteit van schulden integendeel uitgesloten is in geval van beding ten behoeve van een derde, vermits dergelijk beding veronderstelt, dat de derde vóór de stipulatie het recht nog niet bezat, dat het beding ten doel heeft in het leven te roepen (Cassatie, 9 Januari 1912, Pas. 1912, 1242);

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Vaststellende dat de artikelen 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken zijn nageliefd;

Verklaart zich onbevoegd, wijst dienvolgens de vordering van de hand als niet ontvankelijk in de mate, dat zij steunt op een beding ten behoeve van een derde;

Verwijst eiseres in de kosten van het geding.

vredegerecht te Brugge

2e Kanton. — 24 November 1952.

Rechter : M. Van Rollegheem.

Advicaten : Mrs Claes en Floré.

Pacht. — Opzegging om reden van eigen gebruik. — De pachter heeft het recht het oprecht gemeend zijn van die reden te betwisten. — Betekenis van de woorden « zelf in bedrijf nemen » in art. 1775, al. 8, B.W.

Ook onder de werking van de nieuwe Pachtwet blijft de pachter bevoegd de oprechtheid van de reden van opzegging te betwisten.

Zo de Wet van 7 Juli 1951 de bewoordingen van de wet van 31 Maart 1948 niet heeft overgenomen, dient echter de aandacht te worden gevestigd op de in artikel 1775, alinea's 3 tot en met 6, geregelde procedure, blijkens welke de pachter de nietigheid, de geldigheid en de gegrondheid van de aangevoerde reden of redenen kan betwisten.

Deze formulering heeft een zeer ruime betekenis : de pachter mag niet enkel inroepen dat de vorm- of grondvoorwaarden van de opzegging niet vervuld zijn of dat de opzegging uitgaat van een onbekwame of dat de aangehaalde reden van opzegging niet ernstig is noch gegrond, doch ook dat de opgegeven reden niet oprecht gemeend is. Voor de Wetgever kan geen reden hebben bestaan om thans niet meer toe te laten hetgeen tot dusver door de rechtspraak van het Hof van Cassatie en later door de Wet uitdrukkelijk was toegelaten. Er is ook geen reden om aan de pachter de betwisting van de opzegging toe te laten in alle opzichten, zoals daar zijn vorm, inhoud, ernst van de reden, gegrondheid van de reden, doch alleen niet ten aanzien van het oprecht gemeend zijn van de reden.

De woorden « zelf in bedrijf nemen » in artikel 1775, al. 8, B.W. bedoelen niet alleen de inbedrijfneming, die daadwerkelijk door de eigenaar zelf wordt verricht, maar insgelijks die, welke geschiedt uitsluitend voor rekening van de eigenaar en op

diens risico, zij het door zijn lasthebbers of zijn bezoldigde ondergeschikten.

Boddewijn t/Aernoudt.

Overwegende dat aanlegger eigenaar is van een hofstede gelegen te Wenduine met landerijen gelegen langs de autobaan Blankenberge-Wenduine, (...); en van grond gelegen te Uitkerke, aan het uiteinde der Dumonstraat, (...) groot ongeveer 200 ha, 12 a. 10 ca.; en door gedaagde in pacht gehouden, de hofstede sedert 1934 en de grond sedert 1937;

Overwegende dat bij aangetekend schrijven d.d. 25 Mei l.l. opzegging gedaan werd voor eigen gebruik tegen 1 October 1954;

Overwegende dat langs dezelfde weg op 11 Juli l.l. de pachter verklaarde niet in te gaan op die opzegging, inroepende dat de opzeggingsreden fictief is;

Overwegende dat op 13 Augustus l.l. tot geldig en van waarde verklaring van de opzegging en tot ontruiming gedagvaard werd;

Overwegende dat gedaagde als volgt besluit: de aard van de goederen wordt niet afdoende gepreciseerd — aanlegger kan niet de bedoeling hebben bedoeld goed zelf te bebouwen;

Overwegende dat de eerste opwerping geen steek houdt; dat inderdaad de opzegging slaat op al de goederen, die gedaagde van aanlegger in gebruik heeft, terwijl in de dagvaarding deze goederen op de meest nauwkeurige wijze aangegeven worden; aard van de goederen, ligging, kadastrale aanduiding en oppervlakte;

Overwegende dat aanlegger doet opmerken dat hij een eigen hofstede te Eigenbilzen heeft uitgebaat van 1943 tot 1950, hofstede die hij verkocht heeft;

Overwegende dat gedaagde opwerpt dat niet aanlegger, doch diens zoon Daniel de uitbater was;

Overwegende dat aanlegger bij zijn bundel 56 stukken voegt, slaande over voornoemde uitbating; dat de Burgemeester van Eigenbilzen bevestigt dat aanlegger de litigieuze hofstede heeft uitgebaat; dat het niet opgaat vanwege gedaagde te beweren dat de Burgemeester zich in de voornaam zou vergist hebben; dat de andere stukken nu eens op naam van Martin, dan eens op naam van Daniel staan, doch mag aangenomen worden dat, daar waar vader en zoon samen woonden op dezelfde hoeve, de vader als de uitbater-eigenaar moet worden beschouwd; dat overigens enkel van belang is te weten wat in de toekomst zal gebeuren en niet de kwestie te weten wie van de vader of de zoon destijds de hofstede te Eigenbilzen uitbaatte;

Overwegende dat *aanlegger aan gedaagde het recht betwist thans de al dan niet oprechtheid van de opzeggingsreden te betwisten*;

Overwegende dat sedert de nieuwe pachtwet in werking is getreden een gedeelte van de rechtsleer en rechtspraak de theorie huldigen, dat de pachter niet zou gerechtigd zijn de oprechtheid van de opzeggingsreden in twijfel te trekken; (Geurdet et Closen: nr. 75bis B.; Vr. Fléron dd. 28 Nov. 1951 in J.J.P.: 1952, 172; Vr. Borgworm dd. 8 Dec. 1951 in J.T.: 1952, 527);

Overwegende dat onder het regime van de B. dd. 26 November 1940 en 28 Augustus 1946 de kwestie reeds aanleiding had gegeven tot uiteenlopende beslissingen tot het Cassatiehof in zijn arresten van 16 December 1946 en 13 Februari 1947 aan de pachter het recht toekende de oprechtheid van de opzeggingsreden te betwisten;

Overwegende dat de wet van 31 Maart 1948 in artikel 3 in fine bepaalde dat de pachter insgelijks voor het verstrijken van de opzegging de werkelijkheid en

de oprechtheid van het door de verpachter uitgedrukte voornemen betwisten kan;

Overwegende dat de voorstanders van de theorie dat het thans niet meer mogelijk is aan de pachter dit te doen volgende argumenten inroepen:

1) de nieuwe pachtwet voorziet dit in geen enkele tekst. Bijgevolg heeft de wetgever daardoor bedoeld aan de pachter dit recht te ontfangen;

2) artikel 1775, al. 17 en 18 van het B.W. geeft aan de pachter een bepaald recht, dat ontstaat na zijn vertrek;

3) artikel 1774, II in fine geeft ook aan de pachter een bepaald recht, dat nogmaals slechts na zijn vertrek kan worden uitgeoefend;

Overwegende dat, zo inderdaad de wet van 7 Juli 1951 de bewoordingen van die van 31 Maart 1948 niet heeft overgenomen, het nochtans past de aandacht te vestigen op de procedure omschreven in artikel 1775, alinea 3 tot en met 6; dat de pachter gemachtigd is onverwijld de *nietigheid*, de *geldigheid* en de *gegrondheid* van de aangevoerde reden of redenen te betwisten;

Overwegende dat deze bewoordingen een zeer ruime betekenis hebben, dat de pachter niet enkel mag inroepen dat de vorm- of grondvoorwaarden van de opzegging niet vervuld zijn, of dat de opzegging uitgaat van een onbekwame, of dat de aangehaalde reden van opzegging niet ernstig is noch gegrond, doch ook dat de reden niet oprecht is; dat de wetgever blijkbaar geen reden kan hebben gehad om hetgeen toegelaten was door de rechtspraak van het Cassatiehof en later op uitdrukkelijke wijze door de wet, thans niet meer toe te laten; dat er ook geen reden is om aan de pachter toe te laten de opzegging onder al haar aspecten te betwisten, vorm, inhoud, ernst van de reden, gegrondheid van de reden, doch niet de oprechtheid van de reden;

Overwegende dat de twee andere argumenten slaan op burgerlijke sancties, die natuurlijk slechts na de ontruiming kunnen toegepast worden;

Overwegende dat gedaagde evenwel bewijzen moet dat de opzeggingsreden fictief is; dat hij staande houdt dat aanlegger, die aannemer is, niets van landbouw afweet; dat daarop moet geantwoord worden dat aanlegger niet zodanig onwetend moet zijn in het landbouwbedrijf, vermits hij eigenaar is geweest van een belangrijke hofstede die hij of wijlen zijn zoon gedurende een achttal jaren op een bevredigende wijze heeft uitgebaat;

Overwegende dat voornoemd artikel 1775 in alinea 8 de termen « zelf in bedrijf nemen » gebruikt; dat het van belang is te wijzen op de rechtspraak van het Cassatiehof, dat, de identieke terminologie van de pachtwet van 31 Maart 1948 interpreterend in zijn twee arresten van 20 October l.l. beslist heeft dat de pachtwet daardoor verstaat niet enkel de inbedrijfneming welke daadwerkelijk door de eigenaar wordt verricht, maar insgelijks die welke geschiedt uitsluitend voor rekening van de eigenaar en op diens risico, zij het door zijn lasthebbers of bezoldigde ondergeschikten (Zie R.W. van 16 dezer):

Overwegende dat de eis dan ook gegrond voorkomt;

Om deze redenen:

Wij, Vrederechter, alle andere besluiten verwerpende en rechtdoende op tegenspraak en in eerste aanleg;

Verklaren geldig en van waarde de gegeven opzegging tegen 1 October 1954;

Veroordelen de verweerder om de hofstede te Wenduine en het land te Uitkerke, uiterlijk tegen 1 October 1954 ter vrije en volle beschikking van eiser te stellen, zoniet en bij gebreke daaraan te voldoen machtigen eiser van nu af voor alsdan om verweerder met gezin

en goed en al wie of wat zich op het litigieuze goed zoude mogen bevinden op de openbare straat te doen zetten door de eerste daartoe aangezochte deurwaarder op voorwaarde van nakoming der rechtsvormen en desnoods met behulp van de openbare macht;

Verwijzen de verweerder tot de kosten van het geding, deze laatste tot heden reeds begroot ter som van 493 frank, plus het registratierecht op dit vonnis en alle verdere kosten van gebeurlijke uitvoering;

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, spijs alle voorziening en zonder borgstelling.

Noot. — Verg. ook in dit nummer vonnis van dezelfde Vrederechter d.d. 1 December 1952 in zake Deschepper tegen De Vliegheer en o.a. Hof van Verbreking, 20 October 1952, R.W. 1952-53, 363 en 364.

VREDEGERECHT TE BRUGGE.

2e Kanton. — 1 December 1952.

Rechter : M. Van Rollegheem.
Advocaten : Mrs Floré en Olivier.

Pacht. — Opzegging om reden van eigen gebruik. — De pachter is gerechtigd het oprecht gemeend zijn van die reden te betwisten. — Betekenis van de woorden «zelf in bedrijf nemen» in art. 1775, al. 8, B.W. — Mede-eigendom van het verpachte. — Inbedrijfneming door een van de eigenaren. — Betekenis van eerste ingebruikneming.

De pachter is bevoegd het oprecht gemeend zijn van de reden van opzegging te betwisten.

De woorden «zelf in bedrijf nemen» in art. 1775, al. 8, B.W. bedoelen niet alleen de inbedrijfneming, die daadwerkelijk door de eigenaar zelf wordt verricht, maar insgelijks die, welke geschiedt uitsluitend voor rekening van de eigenaar en op diens risico, zij het door zijn lasthebber of zijn bezoldigde ondergeschikten.

Wanneer het verpachte goed aan verscheidene eigenaren toebehoort, is ieder van hen gerechtigd het zelf in bedrijf te nemen.

Door eerste ingebruikneming moet worden verstaan de ingebruikneming door een nieuwe pachter. Daaronder is niet begrepen de voortzetting of zelfs de hernieuwing van de pacht ten behoeve van erfgenamen of rechthebbenden van de overleden pachter, Zulks moet worden aangenomen, ofschoon de wetgever van 1951 het niet nodig heeft geoordeeld die bepaling over te nemen uit art. 1774, § 2, slot, B.W. (Wet van 7 Maart 1929, art. 6).

Deschepper t/De Vliegheer.

Overwegende dat aanlegsters eigenaressen zijn van een weide gelegen te Uitkerke aan de Oostzijde van de Spijkelboordstraat, kadastraal bekend Sectie C, nummers 617, 618, 619 en 619/2, groot 3 Ha. 64 a. 10 ca.;

Overwegende dat zij bij deurwaardersakte d.d. 28 September 1951 opzegging hebben gedaan voor eigen gebruik tegen 1 October aanstaande;

Overwegende dat de pachter bij aangetekend schrijven d.d. 11 December 1951 de geldigheid en de gegrondheid van de aangevoerde reden heeft betwist;

Overwegende dat de eis de geldig- en vanwaardeverklaring van de opzegging alsmede de ontruiming beoogt;

Overwegende dat gedaagde als volgt besluit :

tweede eiseres is ziekenverpleegster en komt dus niet in aanmerking voor het eigen gebruik;

eerste eiseres is volledig onwetend in zake landbouw-uitbating;

noch in de opzegging, noch in de dagvaarding wordt gezegd wie zal uitbaten;

daar hij eerst sedert 1946 bedoelde weide pacht, heeft hij pachtrecht tot in 1955;

Overwegende dat eiseressen daarop antwoorden dat ze stammen uit een landbouwersmilieu; dat de uitbating voor rekening van beiden zal geschieden en dat er geen eerste gebruikneming is geweest, vermits de vader van gedaagde sedert 1929 die weide pachtte;

Overwegende dat gedaagde staande houdt dat wijlen zijn vader pachter was van 1929 tot 1944, vervolgens de erfgenamen van vader (echtgenote en kinderen) in 1944 en 1945 en eindelijk hijzelf vanaf 1946;

Overwegende dat Wij van mening zijn dat de pachter de al dan niet oprechtheid van de opzegging mag betwisten (Zie het principiële vonnis dd. 24 November 1952 in zake Boddewyn t/Aernoudt; R.B. Doornik dd. 27-5-1952 in J.T.: 30-11-1952);

Overwegende dat anderzijds de aandacht moet gevestigd worden op de rechtspraak van het Cassatiehof dd. 20 October 11., hetwelk de termen «zelf in bedrijf nemen» van art. 3/2 van de pachtwet van 31 Maart 1948 uitleggende, besloten heeft dat bedoeld wordt niet alleen de inbedrijfneming, die daadwerkelijk door de eigenaar zelf wordt verricht, maar insgelijks die, welke geschiedt uitsluitend voor rekening van de eigenaar en op diens risico, zij het door zijn lasthebber of zijn bezoldigde ondergeschikte; dat dezelfde termen overgenomen worden in de huidige pachtwet; dat daaruit volgt dat de redenen ingeroepen door gedaagde om de oprechtheid van de opzeggingsreden in twijfel te trekken, namelijk de beweerde onkunde van eiseressen in zake landbouwuitbatingen de omstandigheid, dat een van de eiseressen als verpleegster werkzaam is bij haar broeder, die dokter is, te Mechelen, niet afdoende zouden zijn, zelfs al moesten ze bewezen worden;

Overwegende dat wanneer het goed in mede-eigendom toebehoort aan verscheidene eigenaars ieder van hen gerechtigd is het goed zelf in bedrijf te nemen (Gourdet et Closen : Le bail à ferme : 1951, bl. 144);

Overwegende dat door eerste ingebruikneming moet verstaan worden de ingebruikneming door een nieuwe pachter; dat de voortzetting of zelfs de hernieuwing van de pacht ten voordele van erfgenamen of rechthebbenden van de pachter niet als een eerste ingebruikneming zou kunnen beschouwd worden;

Overwegende dat het oud artikel 1774, par. 2 «in fine», (wet dd. 7 Maart 1929, art. 6) uitdrukkelijk bepaalde dat de voortzetting of de hernieuwing ten voordele van de erfgenamen of de rechthebbenden van de overleden pachter van een pachtcontract aan deze laatste toegestaan niet als een eerste in bezitneming kan worden beschouwd;

Overwegende dat de wetgever van 1951 het zelfs niet nodig heeft geoordeeld daaraan te herinneren; (Kluyskens : De Contracten : uitgave 1952, bl. 363, Nr. 267)

Overwegende dat de vader van gedaagde in 1944 moet overleden zijn; dat de overeenkomst eerst voortgezet werd door de weduwe en nadien (October 1946) door haar zoon, dat evenwel daardoor geen eerste ingebruikneming ten voordele van de zoon is ontstaan vanaf October 1946;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, alle andere besluiten verwerpende en rechtdoende op tegenspraak en in eerste aanleg;

Verklaren geldig en van waarde de gedane opzegging; Verwijzen de verweerder om het lititieuze goed uiterlijk tegen 1 October aanstaande ter vrije en volle beschikking van eiseressen te stellen, zoniet en bij gebreke daaraan te voldoen machtigen eiseressen van nu af voor alsdan om verweerder met gezin en goed en al wie of wat zich op bedoeld goed zoude mogen bevinden op de openbare straat te doen zetten door de eerste daartoe aangezochte deurwaarder onder voorwaarde van nakoming der rechtsvormen en desnoods met behulp van de openbare macht;

Verwijzen de verweerder tot de kosten van het geding, deze tot heden reeds begroot ter som van 260 fr., plus het registratierecht op dit vonnis en alle verdere kosten van gebeurlijke uitvoering;

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, spijs alle voorziening en zonder borgstelling.

Noot. — Verg. ook in dit nummer vonnis van dezelfde Vrederechter d.d. 24 November 1952 in zake Boddewyn tegen Aernoudt, en o.a. Hof van Verbreking, 20 October 1952, R.W. 1952/53, 363 en 364.

INGEZONDEN BIJDAGEN

BETREFFENDE DE SAMENSTELLING VAN DE FAMILIERAAD

Uit de bewoordingen van een vonnis, verleend door de Rechtbank van Antwerpen, 1^e Kamer bis, van 25 Mei 1949 (Rechtsk. Weekbl. 1949, blz. 393) blijkt dat artikel 407, alinea 2, B. W. het verbod zou inhouden een echtpaar aan eenzelfde familieraad te laten deelnemen. Het vonnis verwijst naar De Page, Tome II, n° 114, kleine tekst, waar deze mening wordt vooruitgezet, echter zonder ze te verrechtvaardigen.

Wanneer wij nochtans de artikelen 407 tot 410 B. W. die de samenstelling van de familieraad regelen, nader onderzoeken, komen wij tot de vaststelling dat dit verbod nergens wordt uitgedrukt. Artikel 407, alinea 2, bepaalt enkel dat aan de bloedverwant de voorkeur dient verleend op de aanverwant van dezelfde graad. Het is begrijpelijk dat de wetgever het verwantschap door het bloed boven het andere verkiest, dat slechts fictief is.

Indien er bijgevolg binnen de wettelijke afstand van 20 Km. voldoende bloedverwanten, in dezelfde graad, aanwezig zijn om de familieraad samen te stellen, zullen de aanverwanten in deze graad dienen geweerd; is echter hun aantal onvoldoende, dan zullen de aanverwanten in dezelfde graad de voorkeur hebben op de bloedverwanten van een volgende graad.

Alzo zal het dikwijls voorkomen dat de echtgenoot of echtgenote, als aanverwant, de voorkeur heeft op een bloedverwant in een verdere graad.

In hoger aangehaald vonnis heeft de rechtbank zich ook laten leiden door de overweging dat de familieraad, om een zekere variëteit in de standpunten mogelijk te maken, uit een voldoende aantal personen dient samengesteld, die over de nodige onafhankelijkheid, ten opzichte van elkaar, beschikken, om elk een persoonlijke mening naar voren te brengen, wat niet mag verwacht worden, zegt de rechtbank, van echtelieden die, in de meeste gevallen, gezamenlijk hetzelfde standpunt zullen innemen.

Wanneer het mogelijk is dat echtelieden, in bepaalde gevallen, hetzelfde standpunt innemen, dient desaan gaande toch opgemerkt dat de wetgever geenszins het deelnemen van echtelieden aan eenzelfde familieraad heeft willen beletten; integendeel, artikel 408 B. W.

bepaalt uitdrukkelijk dat de mannelijke en vrouwelijke bloedverwanten in de opgaande lijn van rechtswege lid zijn van de familieraad, welke zij uitsluitend met de volle broeders en zusters van de minderjarige zullen samenstellen, indien zij voldoende in aantal zijn.

Aan de hand van deze beschouwingen menen wij te mogen besluiten dat er, a priori, geen beletsel bestaat voor een deelname van echtelieden aan eenzelfde familieraad. Zulks kan enkel van de omstandigheden afhangen, t.z.t. in de mate dat er al dan niet, binnen de door de wet bepaalde afstand, voldoende bloedverwanten in dezelfde graad aanwezig zijn.

*Florimond Maes,
Griffier van het Vrederecht
van het kanton Ekeren.*

BIBLIOGRAPHIE

J. STEYAERT, advocaat bij het Hof van Beroep te Gent: **Ondernemingsraad**. - (Algemene Practische Rechtsverzameling). - 84 blz., in 8° - 1953, Larcier N.V., Brussel.

Het werd ons gegeven, inzage te nemen van de proeven van de verhandeling « Ondernemingsraad », door Mr J. Steyaert, advocaat bij het Hof van Beroep te Gent, die in de *Algemene Practische Rechtsverzameling* verschijnt.

Met grote zorg samengesteld, munt het werk uit door grondige bronnenstudie en door een doorlopende referentie naar de reeds voorhanden rechtspraak. De bibliographie is volledig; en degenen, die het werk van Mr Steyaert zullen opslaan, vinden een vertrouwbare gids.

Het verheugt ons, dat deze verhandeling verschijnt in de reeks *Algemene Practische Rechtsverzameling*, waarvan Mr Victor het grote belang voor de Nederlandstalige rechtsgeleerde in België heeft toegelicht in het *Rechtskundig Weekblad* van 19 April 1953 (16e Jaarg. nr 30). Met bezieling aangevat en met gezag geleid, is deze *Rechtsverzameling* geroepen om aan onze Vlaamse juridische wereld, een onmisbaar werkinstrument te verschaffen. Laten wij de wens uitdrukken, dat de *Algemene Practische Rechtsverzameling* bij alle Vlaamse juristen de nodige steun zal genieten. Deze collectieve poging, waarin de vrucht van de jongste Vlaamse rechtswetenschap zal worden uitgedrukt, vertegenwoordigt een belangrijke datum in een ontwikkelingsgang, die met de vernederlandsing van ons Hoger Onderwijs is begonnen.

De studie van Mr Steyaert mag voortreffelijk heten. Zij bewerkt de stof van de ondernemingsraden met alle beschikbare gegevens tot 15 Maart 1953. Zij geeft inlichtingen over het ontstaan van de wet van 20 September 1948 en over de geest die hierbij leidend is geweest. Volledig worden de uitvoeringsbesluiten beschreven. Alle regelingen omtrent oprichting (Hf. 1); samenstelling (Hf. 2); verkiezingen (Hf. 3); opdracht en bevoegdheid (Hf. 4); werking (Hf. 5); duur en bescherming (Hf. 6); betwistingen en rechtsmiddelen (Hf. 7); controlemaatregelen (Hf. 8) en strafmaatregelen (Hf. 9) worden volledig overzien.

Zeër terecht wordt beklemtoond, dat de rechtsregeling van de ondernemingsraden thans nog onvolledig is, omdat zowel het statuut van de bedrijfsrevisoren, als de organisatie van de boekhoudkundige registratie nog steeds niet zijn geregeld (blz. 1).

Met genoegen hebben wij ook in het werk van

Mr Steyaert, toelichtende nota's van rechtsvergelijking aangetroffen. Op gepast-bescheiden wijze worden enkele gegevens verschaft over de Nederlandse en over de Franse rechtsregelingen inzake ondernemingsraden.

Het werk van Mr Steyaert is tegelijkertijd aangepast voor de praktische behoeften, en voor de bespreking van de twistvraagstukken, waarmee de advocatenpraktijk kennis moet nemen. Het is ook zeer geschikt, om een stipt, bondig en volledig overzicht te verschaffen, over de juiste stand van het juridisch statuut der ondernemingsraden in België op het huidige ogenblik. Wij twifelen er niet aan, dat het werk geroepen is, om uitstekende diensten te bewijzen. In de Franstalige rechtsliteratuur in België heeft het, thans nog, geen even betrouwbare tegenhanger.

F. Van Goethem.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Algemene vergadering te Marche

Er was aangekondigd geworden dat de eerstkomende algemene vergadering van het Verbond der Belgische Advocaten zou plaats hebben te Marche op Zaterdag, 9 Mei, aanstaande.

Daar op dezelfde datum de Belgische Unie voor Strafrecht een belangrijke vergadering zal houden is de algemene vergadering van het Verbond der Belgische Advocaten te Marche uitgesteld tot op 16 Mei aanstaande.

VLAAMSE CONFERENTIE BIJ DE BALIE TE ANTWERPEN

Voordracht van Ir. E. Rombout

Op Vrijdag 24 April hield Ir. E. Rombout voor de Vlaamse Conferentie een belangwekkende voordracht over de Atoombom.

De bevoegde spreker, majoor bij de Antwerpse Brandweer, die te Londen een cursus in atoombescherming volgde, lichtte op bevattelijke wijze de toehoorders in over het explosief vermogen van de atoombom, welke berust op de atoomenergie die vrijkomt bij de splitsing van atoomkernen door middel van neutronen.

Op 6 Aug. 1945 werd de eerste atoombom voor oorlogsdoeleinden gebruikt en afgeworpen boven Hiroshima. Hierbij werd een gebied van ongeveer 10 km² d.i. 60 pct, van de stad verwoest. Het aantal slachtoffers bedroeg ruim 300.000, waaronder bijna 100.000 doden. Op 9 Aug. 1945 werd een tweede bom afgeworpen boven Nagasaki, waarna op 15 Aug. de capitulatie van Japan volgde.

Mr Rombout wees vervolgens op de viervoudige uitwerking van de atoombom, n.m. het luchtdrukeffect, het hitte-effect, het gama-effect en de durende radio-activiteit. Belangwekkende details werden verstrekt betreffende deze verscheidene uitwerkingen. Meer voornamelijk in verband met de durende radio-activiteit wees spreker op het gevaar van radio-actieve vergiftiging zodat het besmette gebied dadelijk door de bevolking zal moeten ontruimd worden. Intensiteitsmeters kunnen de tijd bepalen gedurende welke men in het besmette gebied kan vertoeven. Een dosismeter o.a. registreert de hoeveelheid straling waaraan de drager ervan wordt bloot gesteld.

Tot slot verklaarde de spreker dat elk land, dat

in de toekomst in een oorlog betrokken raakt, rekening dient te houden met atoomgevaar. Dit geldt vooral voor Antwerpen.

Deze spreekbeurt van Ir. Rombout vond veel bijval bij de aanwezige confraters.

TIJDSCHRIFTEN

Arresten en adviezen van de Raad van State - Januari-Februari.

Rechtspraak.

Tijdschrift voor Sociaal Recht en van de Arbeids-gerechten - n° 4.

Waleffe F., La Sécurité sociale, service public? - Rechtspraak.

Advocatenblad - n° 4.

Prof. G. De Grooth, Iets over Rechtsinstituten en Juridische Terminologie in het Engelse Recht. - Prof. Mr R. P. Cleveringa, De collectieve dagvaarding. - Jurisprudentie van de Raden van Toezicht en Discipline; De advocatuur en de internationale organisaties Mr J. R. Voute, Het vijfde congres van de International Bar Association; Mr T. Drion, Me Bondoux voor de Jonge Balie te Rotterdam.

Arbitrale Rechtspraak - n° 388.

Mr. P. Sanders, Het Nederlandse arbitrage-instituut. - Mr W. C. Treurniet, Tweeërlei Bindend Advies.

Nederlands Juristenblad - afl. 17.

Mr Dr J. Winsemius, De waterschappen in de branding (I). - Jhr Mr Th. W. van den Bosch, Herziening van de wettelijke bepalingen betreffende de voorwaardelijke invrijheidsstelling. - Mr W. G. Belinfante, Bladvulling.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie - n° 4292.

De nietigheid van een levering van onroerend goed krachtens « zwarte koop » in verband met fiscaal- en civielrecht, door H. Schuttevaer. Prof. Mr A. Pitlo, Het nieuwe B.W., Codicillen. - Y.D.C. van Duyn, Art. 176 e.v. Rv, niet van toepassing in geval van intellectuele valsheid.

Journal des Tribunaux - n° 3978.

A. Janssens-Brigode, La profession d'avocat et les incompatibilités. - Fernand Fievet et Paul Liègeois, La loi du 10 février 1953 modifiant la compétence d'attribution et la compétence territoriale en matière alimentaire. - Jurisprudence.

Recueil Dalloz de doctrine de Jurisprudence et de législation - 16° cahier.

Paul Esmein, Le double visage et les singularités de la pension après divorce. - R. Savatier La date de la reprise après conversion du métayage en bail à ferme. - La détermination au jour du paiement du prix du cheptel acquis par le métayer lors de la conversion de son bail à ferme. - F. G. L'abrogation implicite, par l'art. 335 c. pén. de l'art. 10 de la loi du 1er oct. 1917 sur la police des débits de boissons. - Paul Lalloz, Commentaire de la loi n° 52-1351 du 19 déc. 1952 complétant l'art. 113 du code d'instruction criminelle sur les demandes de mise en liberté provisoire.